RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2023/1825

z dne 10. maja 2023

s pripombami, ki so del sklepov o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2021, oddelek III – Komisija in izvajalske agencije

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2021, oddelek III – Komisija,

— ob upoštevanju sklepov o razrešnici glede izvrševanja proračunov izvajalskih agencij za proračunsko leto 2021,

— ob upoštevanju člena 99 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za zunanje zadeve, Odbora za razvoj, Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve, Odbora za okolje, Odbora za promet in turizem, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja, Odbora za kulturo in izobraževanje, Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0101/2023),

A. ker je proračun Unije pomemben instrument za doseganje ciljev skupne politike in v povprečju predstavlja 1,3 % bruto nacionalnega dohodka Unije ali 2,4 % javnofinančnih odhodkov držav članic in skupne javne porabe v Uniji;

B. ker Parlament pri podelitvi razrešnice Komisiji preveri in oceni, ali so bila sredstva pravilno porabljena in ali so bili cilji politike doseženi po notranjih in zunanjih revizijah, s čimer potrdi pravilnost in smotrnost porabe sredstev Komisije;

Politične prednostne naloge

1. opozarja, da je trdno zavezan temeljnim načelom in vrednotam iz Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), vključno z dobrim finančnim poslovodenjem, kot je določeno v členu 317, ter bojem proti goljufijam in zaščito finančnih interesov Unije, kot je določen v členu 325;

2. poudarja, da so preglednost, odgovornost in integriteta bistvena etična načela v institucijah Unije; opozarja na sklepe in priporočila Računskega sodišča iz posebnega poročila št. 13/2019 o etičnih okvirih institucij EU ter na resolucijo Parlamenta z dne 16. septembra 2021 o krepitvi preglednosti in integritete v institucijah Unije z ustanovitvijo neodvisnega organa Unije za etiko, ki bi imel na eni strani preventivno vlogo z ozaveščanjem in etičnim usmerjanjem, na drugi strani pa usklajevalno in svetovalno vlogo, da bi lahko izdajal priporočila o etičnih vprašanjih, vključno z nasprotji interesov;

3. poudarja vlogo Evropskega javnega tožilstva (EJT), Agencije Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust), Europola in Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) v boju proti korupciji; poziva, naj se dodatno povečajo zmogljivosti EJT in urada OLAF ter okrepi sodelovanje med njima; poziva k določitvi skupnih protikorupcijskih pravil, ki se bodo uporabljala za vse uslužbence organov Unije;

4. poudarja, kako pomemben je proračun Unije za uresničevanje političnih prednostnih nalog Unije in kakšna je njegova vloga pri pomoči državam članicam v nepredvidenih razmerah, kot je pandemija covida-19 in njene posledice; poudarja, da dobro in pravočasno izvrševanje proračuna prispeva k učinkovitejšemu in uspešnejšemu obravnavanju potreb in izzivov na različnih področjih politike; opozarja, da se lahko zaradi izvrševanja proračuna pod časovnim pritiskom poveča število napak in nepravilnosti;

5. opozarja na pomen naknadne ocene, tudi za finančne programe, ki so bili vzpostavljeni za odziv na krizo, opozarja, da bi ocena smotrnosti programa v zvezi z uspešnostjo, učinkovitostjo, ustreznostjo, skladnostjo in dodano vrednostjo Unije morala biti v skladu s finančno uredbo, Medinstitucionalnim sporazumom o boljši pripravi zakonodaje in smernicami za boljše pravno urejanje;

6. poudarja, da je poročanje o smotrnosti izvajanja programov v okviru proračuna Unije pomembno za postopek podelitve razrešnice; opozarja, da je dodana vrednost vloženih sredstev tesno povezana z doseženimi rezultati in njihovim prispevkom k izboljšanju vsakdanjega življenja državljanov Unije ter z gospodarskim učinkom v Uniji;

7. ponovno izraža globoko zaskrbljenost zaradi razmer na področju pravne države v številnih državah članicah, kar je samo po sebi zelo zaskrbljujoče in povzroča resne izgube za proračun Unije; poudarja, da se sredstva Unije ne smejo uporabljati za protidemokratične dejavnosti ali krepitev avtoritarnosti; opozarja, da je Unija uvedla mehanizem pravne pogojenosti, da bi odložila financiranje držav članic, ki spodkopavajo načelo pravne države, in pozdravlja prvo uporabo tega mehanizma v postopku v primeru Madžarske, ki se je začel novembra 2021 in zaključil decembra 2022 z zamrznitvijo 55 % treh programov kohezijske politike (približno 6,35 milijarde EUR); ugotavlja, da sta bila madžarska in poljska načrta za okrevanje in odpornost odobrena, čeprav bi dejstva upravičila zamrznitev 100 %; poudarja, da oba načrta vsebujeta več tako imenovanih „glavnih ključnih mejnikov“ v zvezi s pravno državo; poziva Komisijo, naj stalno spremlja razmere in zadrži financiranje, dokler kršitve pravne države ogrožajo dobro finančno poslovodenje proračuna Unije; v zvezi s tem ponovno izraža trdno prepričanje, da morajo države članice spoštovati demokracijo in pravno državo, da bi prejele sredstva Unije, in opozarja Komisijo, da se stanje pravne države slabša tudi v drugih državah članicah; zato poziva Komisijo, naj nemudoma sproži uporabo mehanizma pogojenosti, kadar se ugotovi, da kršitve načel pravne države dovolj neposredno vplivajo ali obstaja resna nevarnost, da bodo vplivale na dobro finančno poslovodenje proračuna Unije ali na zaščito finančnih interesov Unije; poleg tega poudarja, da morajo Parlament, Svet in Komisija tesno sodelovati, hkrati pa je treba okrepiti institucionalni sistem zavor in ravnovesij; poudarja, da odločno in večkrat poziva Komisijo in izvajalske agencije, naj zagotovijo zaščito proračuna Unije z vsesplošno in sistematično uporabo digitalnih in avtomatiziranih sistemov za poročanje, spremljanje in revizijo ter s skupnimi protikorupcijskimi pravili in z obveznim medinstitucionalnim registrom za preglednost ([1]) za vse institucije Unije, tudi agencije;

8. opozarja, da je bil gospodarski razvoj na Madžarskem v veliki meri povezan s tujimi kapitalskimi naložbami; zato obžaluje retoriko madžarske vlade, ki je usmerjene proti večnacionalnim podjetjem, in dejstvo, da sta institucionalizacija korupcije in nepregleden sistem javnih naročil, ki bi ju bilo treba obravnavati z reformami, zahtevanimi v okviru uporabe mehanizma pogojevanja, vladi omogočila, da je v zadnjih letih povečala svoje lastništvo na energetskem, bančnem, telekomunikacijskem in medijskem področju; obžaluje selektivno in pristransko zavračanje dovoljenj ter uvedbo samovoljno togih pogojev in omejitev, katerih cilj je gospodarska oslabitev in osiromašenje nekaterih tujih podjetij, dokler ne bodo prisiljena sprejeti celoten ali delen nenaklonjen prevzem s strani madžarske vlade ali oligarhov, ki so blizu vladi, po cenah, ki so precej nižje od realne vrednosti podjetja; kritizira Komisijo, ker ni izpolnila svoje odgovornosti v zvezi z varovanjem notranjega trga in poštene konkurence, saj ni posredovala pri teh obsežnih kršitvah pravne države in pravil notranjega trga;

9. z zaskrbljenostjo se seznanja z ugotovitvami Računskega sodišča glede zaščite proračuna Unije; seznanjen je s posebnim poročilom Sodišča št. 11/2022 z naslovom „Zaščita proračuna EU“, v katerem je ugotovilo, da ima sistem Komisije za izključitev sicer nekatere prednosti, toda pomanjkljivosti omejujejo njegovo uspešnost; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je izvajanje sistema za zgodnje odkrivanje in izključitev (EDES) trajalo dlje, kot je bilo načrtovano; izraža zaskrbljenost, ker razlike v pristopih zmanjšujejo splošno uspešnost izključitve; poziva Komisijo, naj si skupaj s Parlamentom prizadeva za prenovitev finančne uredbe, da se sistem EDES še izboljša in postane učinkovito in uspešno orodje;

([1]) Medinstitucionalni sporazum z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost (UL L 207, 11.6.2021, str. 1).

10. poudarja, da je treba razširiti področja, na katerih se sistem EDES uporablja poleg neposrednega upravljanja, in poziva Komisijo, naj ga uporablja za vsa sredstva Unije, vključno s sredstvi v deljenem upravljanju; ugotavlja, da je treba sistem EDES uporabljati sistematično, da se zagotovi, da podjetja in dejanski lastniki, ki so bili obsojeni zaradi goljufije, korupcije ali drugih hudih gospodarskih kaznivih dejanj, ne morejo koristiti sredstev Unije; poudarja, da je treba kazalnike v orodju Arachne uskladiti z razlogi za izključitev v sistemu EDES, da bodo izključeni gospodarski subjekti vidni tudi v orodju Arachne; poziva k čim večji interoperabilnosti med orodjem Arachne, sistemom EDES in drugimi orodij IT, da ne bo treba večkrat vnašati informacijskih elementov v različne informacijske sisteme in da bo upravno breme čim manjše; meni, da ni potrebnih več nadzornih sistemov, temveč morajo biti ti bolje usmerjeni, vključno z uporabo novih tehnologij za boj proti goljufijam, korupciji ali drugim hudim gospodarskim kaznivim dejanjem, ki ne morejo prejemati sredstev Unije;

11. ponovno poudarja, da je nujno potreben enoten obvezen integriran in interoperabilen informacijski in nadzorni sistem, ki bi ga zagotovila Komisija in bi omogočal elektronsko beleženje in shranjevanje podatkov o prejemnikih sredstev Unije, vključno z njihovimi dejanskimi lastniki, ter omogočal razpoložljivost teh informacij za namene podatkovnega rudarjenja in ocenjevanja tveganja; poudarja, da je bistvenega pomena pridobiti jasen in transparenten pregled nad porazdelitvijo in morebitno koncentracijo izplačanih sredstev Unije, tudi s funkcijo, ki omogoča združitev teh sredstev; poudarja, da bi to zmanjšalo birokratsko breme finančnih udeležencev, kontrolorjev in revizorjev ter prejemnikov sredstev Unije in bi moralo olajšati oceno tveganja za namene izbire, dodeljevanja, finančnega poslovodenja, spremljanja, preiskovanja, nadzora in revizije ter prispevati tudi k uspešnemu preprečevanju, odkrivanju, popravljanju in spremljanju goljufij, korupcije, nasprotij interesov, dvojnega financiranja in drugih nepravilnosti, ki jih je treba resno obravnavati na ravni držav članic in na ravni Unije z učinkovitimi in uspešnimi preventivnimi in odvračalnimi ukrepi, tudi z jasnimi sankcijami; ugotavlja, da je že skrajni čas za to digitalizacijo in da je ta nujna zaradi čezmejne narave zlorab sredstev, goljufij, protipravnih prilastitev, nasprotij interesov, dvojnega financiranja in drugih sistemskih težav; poudarja, da bi moralo to enotno orodje za podatkovno rudarjenje omogočati enostavno iskanje in biti na voljo uradu OLAF, EJT in Komisiji, da bi izboljšali zaščito proračuna Unije in instrumenta Next Generation EU pred nepravilnostmi, goljufijami in nasprotji interesov;

12. obžaluje, da vse države članice ne bodo uporabljale orodja Komisije za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja za opredelitev projektov, upravičencev in izvajalcev, pri katerih obstaja tveganje goljufije, nasprotij interesov in nepravilnosti v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da bo pet držav članic v revizijskem vzorcu Računskega sodišča (Grčija, Španija, Francija, Hrvaška in Italija) uporabilo orodje Komisije za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja; opozarja, da je enotno orodje za podatkovno rudarjenje in oceno tveganj eden ključnih elementov za zaščito finančnih interesov EU in, natančneje, preprečevanje goljufij, nasprotij interesov in dvojnega financiranja ter za povečanje transparentnosti in odgovornosti;

13. ceni uporabnost spletnega mesta Kohesio in odprte podatkovne platforme, ki ju je Komisija vzpostavila kot orodji za preglednost in odgovornost za naložbe, povezane s kohezijsko politiko in deljenim upravljanjem za programski obdobji 2014–2020 in 2021–2027, da bi združila nacionalne sezname projektov, ki jih podpira Unija, ponudila pregled operacij (Kohesio) ter zagotovila posodobljene podatke o sprejetih programih, redno spremljala finance ter obveznosti in plačila Unije (odprta podatkovna platforma); je seznanjen s sedanjimi prilagoditvami, ki se izvajajo, da bi ustrezno zajeli programsko obdobje 2021–2027, vendar poudarja, da sta nujno potrebna usklajevanje in interoperabilnost z orodjem za oceno tveganja Arachne; zato poziva Komisijo, naj zagotovi učinkovito interoperabilnost med različnimi orodji;

14. ponovno poudarja, da je treba bolje uravnotežiti nadaljnjo poenostavitev pravil in postopkov z boljšim nadzorom nad najpogostejšimi področji nepravilne porabe, pripraviti obvezno usposabljanje in praktične informacije za prosilce, zlasti nove prosilce, ter izboljšati pomoč in smernice za mala in srednja podjetja, odcepljena in zagonska podjetja, upravne in plačilne agencije ter za vse druge zadevne deležnike;

15. poudarja bolj razširjeno uporabo in vse večji pomen kazalnikov uspešnosti, tudi z izbiro kazalnikov, opredelitvijo ciljev in mejnikov ter spremljanjem in poročanjem glede na nove modele izvajanja za mehanizem za okrevanje in odpornost ter reformirano skupno kmetijsko politiko; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj dodatno izboljša spremljanje smotrnosti proračuna Unije in poročanje o njej z bolj racionaliziranimi in kvalitativni kazalniki, kot so kazalniki o porabi za podnebne ukrepe, vključevanju načela enakosti spolov in biotski raznovrstnosti, kot se to odraža v sprejetih temeljnih aktih programov porabe za obdobje 2021–2027; ugotavlja, da so mejniki in cilji ter kazalniki rezultatov različne narave; ugotavlja, da se v mehanizmu za okrevanje in odpornost dodatno razlikuje med naložbami in reformami; ponovno poziva Komisijo, naj zagotovi pregled celotnega revizijskega cikla v državah članicah, Komisiji in pregled sodelovanja z ustreznimi revizijskimi organi, vključno z Računskim sodiščem, ter uradom OLAF in EJT;

16. je zaskrbljen zaradi vse večjega števila in zapletenosti kvazipravnih instrumentov Komisije, kot so mnenja, priporočila, sporočila, nezakonodajne resolucije, obvestila, smernice in izjave o upravnih prednostnih nalogah; poziva Komisijo, naj te instrumente poenostavi in racionalizira ter jih uporabi, da bi dodatno poenostavili postopke in zmanjšali birokratsko breme; opozarja na program ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT) za poenostavitev pravil Unije in zmanjšanje nepotrebnih bremen, pri čemer pa bi istočasno dosegli koristi zakonodaje in uvedli pristop „za enega sprejetega se eden odpravi“; poziva Komisijo, naj sistematično uporablja načelo, ki pomeni, da se na novo uvedena bremena izravnajo z odpravo enakovrednih bremen na istem področju politike;

17. ponovno poudarja, da je treba povečati prizadevanja v boju proti goljufijam na ravni Unije in držav članic ter pri tem tesno sodelovati z EJT in uradom OLAF; ceni izjemna prizadevanja in poudarja vlogo, ki jo ima EJT pri preiskovanju in pregonu goljufij ter drugih kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije; poudarja pomen popolne neodvisnosti in nepristranskosti EJT za uspešno izvajanje njegovih nalog; poudarja, da so za neodvisnost, nepristranskost in učinkovitost EJT in urada OLAF potrebni zadostni finančni in človeški viri, zlasti glede na nove naloge, povezane z instrumentom Next Generation EU; poziva Komisijo, naj nemudoma sprejme ukrepe glede zahtev, ki jih je oblikovalo EJT v zvezi z njenim proračunskim izvrševanjem, da bi EJT lahko postalo popolnoma učinkovit urad tožilstva;

18. ugotavlja, da Komisija letno poročilo o zaščiti finančnih interesov Unije (poročilo PIF) predstavi jeseni naslednjega leta, zaradi česar Parlament ne more sprejeti poročila prej kot dve leti po zadevnem obdobju v poročilu (n+2); poudarja, da bi moral imeti Parlament možnost, da poročilo PIF obravnava in sprejme najpozneje naslednje leto (n +1), da bi dosegli večjo učinkovitost pri sprejemanju politik in protiukrepov Unije v zvezi z goljufijami, davčnimi utajami in drugimi finančnimi nepravilnostmi, predstavljenimi v poročilu; poziva urad OLAF in Komisijo, naj v skladu s tem sprejmeta svoji poročili o zaščiti finančnih interesov;

19. poudarja pomen preglednega delovanja nevladnih organizacij in posrednikov v zvezi z njihovim financiranjem in lastništvom, saj so pomembni akterji pri izvrševanju proračuna Unije v okviru različnih metod upravljanja, zlasti na področju zunanjega delovanja; je zelo zaskrbljen zaradi financiranja projektov, ki jih izvajajo ali pri katerih sodelujejo nevladne organizacije, povezane z radikalnimi verskimi in političnimi organizacijami; poziva Komisijo, naj zagotovi, da se bodo s sredstvi Unije financirale samo organizacije, ki strogo spoštujejo vse vrednote Unije; poziva Komisijo, naj vzpostavi predhodne mehanizme za jasno prepoznavanje nevladnih organizacij, ki delujejo na ozemlju Unije in v tujini ter priznavajo povezave z verskimi fundamentalističnimi mrežami in promovirajo program, ki spodkopava vrednote Unije; v zvezi s tem poziva k oblikovanju javnega črnega seznama nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, kot so sovražni govor, spodbujanje k terorizmu, verski ekstremizem, ki podpira ali poveličuje nasilje, ali ki so zlorabile ali poneverile sredstva Unije in so navedene v podatkovni zbirki EDES, da se jim prepreči dostop do institucij Unije in programov financiranja Unije; ponovno poudarja, da sredstev ni mogoče dodeliti ali povezati s katerim koli vzrokom ali obliko terorizma in/ali verske oziroma politične radikalizacije; poudarja, da je treba pri vnosu v register za preglednost opraviti temeljito preverjanje, da se razkrijejo vsi viri financiranja; ugotavlja, da mora biti financiranje s sredstvi Unije sledljivo od neposrednega prejemnika do končnega upravičenca, kadar se sredstva prenašajo v verigi; opozarja, da v zvezi z javnim financiranjem temeljni akti Unije urejajo, kako je treba ravnati v zvezi s preglednostjo in prepoznavnostjo, zato opozarja Komisijo, da je odgovorna za preverjanje skladnosti s pravili in postopki, zlasti s pravili in postopki o dodelitvi posredovanih nepovratnih sredstev nevladnim organizacijam in posrednikom finančnih institucij; poleg tega zahteva, da Komisija organu za podelitev razrešnice zagotovi pregled skupnega zneska odhodkov Unije, povezanih z nevladnimi organizacijami;

20. zaradi jasnosti, pravne varnosti in pravne države poziva Komisijo, naj pripravi predlog uredbe o nevladnih organizacijah, ki bo vključeval jasno opredelitev in kategorizacijo področij dejavnosti in velikosti nevladnih organizacij; meni, da bi morala ta zakonodaja zagotoviti jasen pregled pogojev, ki jih morajo izpolniti nevladne organizacije za prejemanje sredstev Unije, in zajemati naslednje obveznosti:

    (a) poročanje o prejetih zneskih in virih financiranja ter evidentiranje vseh dejavnosti, ki jih izvajajo v imenu tujih naročnikov;

    (b) označevanje potrebnih informacij na gradivu, ki se razširja;

    (c) objavljanje finančnih in nefinančnih prilivov in odlivov, vključno s plačili ali nefinančnimi donacijami, ki jih ena nevladna organizacija prenese na drugo v okviru krovne organizacije svojim članom;

    (d) objavljanje informacij o financiranju političnega oglaševanja ali političnih kampanj nevladnih organizacij;

    (e) skladnost z demokratično odgovornostjo in spoštovanje vrednot Unije;

    (f) za zelo velike nevladne organizacije s korporativnimi strukturami, podobnimi zasebnim podjetjem, obveznosti poročanja o družbeni odgovornosti podjetij, skladnost z določbami o zaščiti zaposlenih, določba za spodbujanje enakosti spolov, obveznosti poročanja o trajnostnosti, taksonomija za naložbe in povezave v dobavni verigi pri nakupih;

21. poudarja, da bi moral predlog zajemati tudi obveznosti Komisije glede preglednosti, tudi kar zadeva razkritje finančnih in upravnih sporazumov ali sporazumov o sodelovanju z nevladnimi organizacijami;

22. opozarja Komisijo, da je treba vsem zakonodajnim predlogom, ki imajo znaten gospodarski, socialni in okoljski učinek, priložiti zanesljive in temeljite ocene učinka; poudarja, da je to del agende Komisije za boljše pravno urejanje in da bo organ za podelitev razrešnice pozorno spremljal, ali se te ocene učinka izvajajo popolnoma nevtralno in nepristransko ter ali se v njih sistematično analizirajo učinki obravnavanih možnosti ter stroški in koristi prednostne možnosti, pri čemer se upoštevajo tudi mnenja deležnikov na odprtih javnih posvetih;

23. opozarja na posebno poročilo Računskega sodišče št. 17/2022 z naslovom „Zunanji svetovalci v Evropski komisiji“, v katerem je poudarjeno, da Komisija vsako leto za sklepanje storitev zunanjih svetovalcev porabi približno 1 milijardo EUR in jih uporablja za podporo širokemu spektru svetovalnih, študijskih, ocenjevalnih in raziskovalnih dejavnosti; ugotavlja še, da Komisija z upravljanjem zunanjega svetovanja ni zagotovila največje možne stroškovne učinkovitosti niti ni v celoti zaščitila svojih interesov; poleg tega poudarja, da v okviru, ki ureja uporabo teh storitev, obstajajo velike vrzeli, pri čemer so morebitna tveganja povezana s koncentracijo ponudnikov storitev, prekomerno odvisnostjo in nasprotjem interesov, ki se ne spremljajo dovolj; v zvezi s tem zahteva, da Komisija še naprej razvija svoj okvir, ki ureja uporabo zunanjih svetovalcev, bolje izkoristi rezultate storitev zunanjih svetovalcev, okrepi spremljanje za zmanjšanje tveganj, ki izhajajo iz uporabe storitev zunanjih svetovalcev, in izboljša poročanje o uporabi storitev zunanjih svetovalcev ter zagotovi točne in popolne podatke o obsegu in vrstah pridobljenih storitev; poleg tega opozarja na neizkoriščene možnosti agencij Unije, da bi zagotovile specifične, ustrezne informacije in enako kakovostne izdelke kot zunanji svetovalci, če bi to dopuščala njihova pooblastila; poziva Komisijo, naj v prihodnosti preuči to možnost za svetovalne in raziskovalne namene na posebnih področjih;

24. pozdravlja začetni prispevek mehanizma za okrevanje in odpornost ter njegov dodatni potencial glede preprečevanja močnega gospodarskega upada po pandemiji covida-19; ugotavlja, da se je s tem mehanizmom skoraj v vseh državah članicah dosegel napredek pri izvajanju specifičnih priporočil za posamezne države, ki izhajajo iz evropskega semestra; vendar ugotavlja, da več specifičnih priporočil za posamezne države še ni bilo obravnavanih; ugotavlja pa tudi, da mehanizem za okrevanje in odpornost prispeva k temu, da bodo gospodarstva in družbe Unije bolj trajnostni, odporni in bolje pripravljeni na izzive in priložnosti, ki jih prinašata zeleni in digitalni prehod;

25. je seznanjen z ugotovitvami in zaključki Računskega sodišča v prvi letni oceni mehanizma za okrevanje in odpornost; razume, da izvajanje tega mehanizma poteka pod časovnim pritiskom, da se zagotovi pravočasna podpora za okrevanje po krizi zaradi covida-19, vendar ima veliko bolj enostaven model izvajanja, ki Komisiji in državam članicam nalaga veliko manj stroge zahteve ter zmanjšuje nadzorno breme za Komisijo in ga prenaša na države članice, zlasti v primerjavi s strukturo financiranja, poročanja in nadzora kohezijske oziroma kmetijske politike; poudarja, da mora vsak model hitrega izvajanja spremljati zanesljiv nadzorni sistem, za katerega mora biti odgovorna Komisija; poziva Komisijo, naj pri predlaganju novih programov in politik Unije z modelom izvajanja, ki temelji na uspešnosti, kot se uporablja pri izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost, v celoti upošteva izkušnje, pridobljene pri izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost, ter ugotovitve in priporočila o mehanizmu za okrevanje in odpornost iz revizij in ocen Računskega sodišča; opozarja, da je pomembno vedeti, ali črpanje sredstev poteka v pravi smeri, saj je leto 2023 na polovici obdobja mehanizma za okrevanje in odpornost; priznava napredek, ki ga je Komisija dosegla pri obravnavi pomislekov organa za podelitev razrešnice glede preglednosti in odgovornosti z vzpostavitvijo platforme, podobne platformi Kohesio za kohezijsko politiko;

26. pozdravlja dogovor, dosežen v medinstitucionalnih pogajanjih o programu RePowerEU, o polletni objavi podatkov o stotih največjih končnih upravičencih iz vsake države članice v preglednici mehanizma za okrevanje in odpornost; ponovno poziva, naj se seznam vseh končnih upravičencev v vseh politikah in projektih Unije v okviru postopka razrešnice da na voljo ustreznim institucijam Unije in organu za podelitev razrešnice;

27. je seznanjen z uspešnimi prizadevanji Komisije za zbiranje sredstev na finančnih trgih, da bi zagotovila finančna sredstva za mehanizem za okrevanje in odpornost, ki je pomemben instrument v času hude krize; kljub temu je zaskrbljen zaradi naraščajočih obrestnih mer in posledične negotove zmožnosti odplačevanja posojil ter zaradi tveganj, ki jih to predstavlja za sprejet proračun Unije in njene politike; poziva Komisijo, naj zmanjša tveganje in Parlament izčrpno obvešča o letnem statusu teh posojil;

28. izraža zaskrbljenost zaradi omejenega števila čezmejnih projektov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; hkrati priznava, da je eden od ciljev mehanizma za okrevanje in odpornost podpreti gospodarsko okrevanje v državah članicah Unije po pandemiji covida-19; poudarja, da uskladitev nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost s cilji politike Unije, vključno s čezmejnimi projekti, ustvarja dodano vrednost Unije;

29. je zaskrbljen, ker je pozno sprejetje več uredb, ki urejajo različne politike Unije, podobno kot v začetku programskega obdobja 2014–2020, povzročilo precejšnjo zamudo pri začetku izvajanja v programskem obdobju 2021–2027; poziva Komisijo, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bi pospešila izvajanje politik na terenu, pri tem pa naj se še naprej osredotoča na kakovost in odločnejši boj proti goljufijam ter zaščito finančnih interesov Unije; opozarja, da je treba zlasti pri deljenem upravljanju velik del proračunskih sredstev za leto 2021 reprogramirati v naslednja leta; v zvezi s tem opozarja na tveganje, da neporavnane obveznosti vplivajo na proračun Unije, zaradi česar bi lahko prišlo do znatnega storniranja obveznosti, kar bi posledično zmanjšalo učinek proračuna Unije; zahteva, da Komisija organ za podelitev razrešnice obvesti, kakšne ukrepe namerava sprejeti, bi to preprečila, ter na podlagi izkušenj sprejme potrebne sklepe, da bi preprečila ponovitev te težave ob začetku večletnega finančnega okvira 2028–2034;

30. spodbuja Komisijo, Računsko sodišče in Svet, naj si skupaj prizadevajo, da bi postopek razrešnice pospešili in da bi se v njem obravnavalo leto n+1;

31. ugotavlja, da je v protokolu št. 7 k Pogodbi o delovanju Evropske unije (privilegiji in imunitete Evropske unije) določeno, da se članom institucij Unije in zlasti poslancem Evropskega parlamenta izdajajo prepustnice (laissez-passer), ki se uporabljajo kot potne listine; je zaskrbljen, ker centralna služba Komisije za prepustnice nasprotuje zapisu funkcije poslanca Evropskega parlamenta na dokumentu, kar pomeni, da poslanci ne morejo dokazati svojega statusa na potovanjih, v nasprotju na primer z diplomatskim osebjem Evropske službe za zunanje delovanje; poziva Komisijo, naj nemudoma sprejme ukrepe za odpravo te nedoslednosti, da bodo lahko člani institucij na potovanjih ustrezno dokazovali svojo funkcijo;

32. obžaluje, da je Računsko sodišče ponovno podalo negativno mnenje o zakonitosti in pravilnosti odhodkov ter ugotovilo, da nadzorni mehanizmi Komisije in držav članic preprosto niso dovolj zanesljivi; poudarja, da je pomembno okrepiti nadzorne mehanizme Komisije in držav članic, ki jih Računsko sodišče šteje za nezanesljive, kar ogroža zanesljivost letnega poročila o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU;

33. opozarja, da bi morala Komisija podrobno ukrepati na podlagi vseh ugotovitev Parlamenta, in sicer kar zadeva vse politične prednostne naloge;

POGLAVJE I

Večletni finančni okvir

Izjava Računskega sodišča o zanesljivosti ter izvrševanje proračuna in finančno poslovodenje

Zanesljivost računovodskih izkazov

34. pozdravlja ugotovitev Računskega sodišča za leto 2021, da so računovodski izkazi Evropske unije zanesljivi in v skladu s finančno uredbo ter da na strani prihodkov proračuna ni pomembnih napak;

35. ugotavlja, da so 31. decembra 2021 obveznosti skupaj znašale 496,4 milijarde EUR, medtem ko so celotna sredstva znašala 414,1 milijarde EUR; poudarja, da (negativna) neto sredstva, ki zajemajo rezerve in del odhodkov, ki so Uniji do 31. decembra že nastali in jih je treba financirati iz prihodnjih proračunov, izkazujejo razliko v višini 82,3 milijarde EUR;

36. ugotavlja, da je konec leta 2021 ocenjena vrednost nastalih upravičenih izdatkov, ki jih je treba plačati upravičencem, a za katere še ni bilo zahtevkov, znašala 129,9 milijarde EUR (leta 2020: 107,8 milijarde EUR) in je bila evidentirana kot vnaprej vračunani izdatki; ugotavlja, da je ta ocena višja predvsem zaradi mehanizma za okrevanje in odpornost, osrednjega dela programa NextGenerationEU za odpravo neposredne gospodarske in socialne škode, ki jo je povzročila pandemija covida-19; poudarja, da plačila državam članicam iz mehanizma za okrevanje in odpornost potekajo po vnaprej določenem profilu obrokov do leta 2026;

37. ugotavlja, da je Komisija po koncu prehodnega obdobja po izstopu Združenega kraljestva ocenila, da so na datum bilance stanja računi Unije izkazovali neto terjatve do Združenega kraljestva v višini 41,8 milijarde EUR (leta 2020: 47,5 milijarde EUR), od tega je ocenjeno, da bo 10,9 milijarde EUR plačanih v 12 mesecih po datumu poročanja;

38. ugotavlja, da je Računsko sodišče ocenilo vpliv samovoljne in neupravičene vojaške agresije Rusije proti Ukrajini na računovodske izkaze; pozdravlja njegovo oceno, da je obravnava ruske invazije na Ukrajino kot neprilagojenega dogodka po bilanci stanja ustrezna ter da je bil njen vpliv ustrezno razkrit in pošteno predstavljen v konsolidiranem zaključnem računu;

39. ugotavlja, da je Računsko sodišče med običajnimi revizijskimi postopki revidiralo sredstva, obveznosti, prihodke in odhodke, tudi tiste, povezane z ukrepi, ki jih je Komisija sprejela v odziv na covid-19; pozdravlja njegov sklep, da so ti podatki v konsolidiranem zaključnem računu pošteno predstavljeni;

Zakonitost in pravilnost prihodkov in odhodkov Unije

40. obžaluje negativno mnenje Računskega sodišča o zakonitosti in pravilnosti odhodkovne strani proračuna Unije;

41. ugotavlja, da je skupna stopnja napak, ki jo je izračunalo Računsko sodišče, 3,0 %, kar je 1,0 % nad pragom pomembnosti; ugotavlja, da se je ta stopnja napake v primerjavi z letom 2020, ko je znašala 2,7 %, kar je prav tako precej nad pragom pomembnosti, še povečala; je seznanjen z odgovorom Komisije, da ne izpodbija stopnje napake, ki jo je določilo Računsko sodišče, vendar zagovarja rezultate lastnega dela, na podlagi katerih je bila ocenjena stopnja napake pri plačilu, ki temelji na drugačni metodologiji; ugotavlja, da je Komisija svoje tveganje pri plačilih za leto 2021 izračunala kot 1,9 %; je zaskrbljen, ker v nasprotju z Računskim sodiščem ocenjuje, da je njena stopnja napake pod pragom pomembnosti in precej po spodnjo mejo ocenjene stopnje napake sodišča, ki znaša 2,2 %;

42. obžaluje, da ugotovljene napake kažejo na stalne pomanjkljivosti v pravilnosti odhodkov, ki so jih prijavili organi upravljanja, in da je Računsko sodišče odkrilo pomanjkljivosti v metodologijah vzorčenja nadzornih organov;

43. se z zaskrbljenostjo seznanja z ugotovitvijo Računskega sodišča, da Komisija v svoji oceni tveganja verjetno podcenjuje raven tveganja na več področjih; poudarja, da je Računsko sodišče med drugim poročalo o pomanjkljivostih pri naknadnih revizijah Komisije v razdelku 1 „Enotni trg, inovacije in digitalne tehnologije“, podcenjevanju napak v razdelku 2 „Kohezija, odpornost in vrednote“ ter podcenjevanju tveganja in velikem številu napak v razdelku 6 „Sosedstvo in svet“; poudarja, da sta obe instituciji v svojih izračunih usklajeni v razdelku „Naravni viri in okolje“, medtem ko na primer v razdelku „Enotni trg, inovacije in digitalne tehnologije“ Računsko sodišče stopnjo napake ocenjuje v višini 4,4 %, Komisija pa tveganje pri plačilu v višini 1,3 %;

44. ugotavlja, da Komisija izvaja kontrole proračuna Unije pred izvedbo plačil in po njej ter po potrebi opravi popravke; ugotavlja, da se pri tem kontrolnem sistemu izračunava tako „tveganje ob plačilu“, ki je ocena višine odhodkov, ki niso v skladu z veljavnimi pravili in predpisi v času plačila, kot tudi „tveganje ob zaključku“ (programa), ki je ocena višine odhodkov, ki niso skladni, potem ko so končane vse kontrole in z njimi povezani popravki, pravno pa ni mogoče sprejeti nadaljnjih ukrepov; ugotavlja tudi, da po ocenah Komisije tveganje ob zaključku znaša 0,8 %, kar je precej pod 2-odstotnim pragom pomembnosti;

45. znova izraža podporo revizijskemu pristopu in metodologiji Računskega sodišča; je seznanjen, da njegova metodologija temelji na mednarodnih revizijskih standardih, ki zahtevajo preverjanje naključnega vzorca transakcij, in da reprezentativni vzorec ne more v celoti temeljiti na tveganju; z zaskrbljenostjo ugotavlja razlike med stopnjami napak in tveganjem pri plačilu, kot sta jih izračunala Računsko sodišče in Komisija; poudarja, da se te razlike ne pojavljajo na vseh področjih odhodkov; opozarja na to, da so ocene Komisije za tveganje pri plačilu dosledno v spodnjem razponu ali pod statističnimi ocenami Računskega sodišča, in je zaskrbljen, da to pomeni sistematično podcenjevanje obstoječe stopnje napak s strani Komisije; poziva Komisijo, naj ponovno razmisli o svoji metodologiji in sodeluje z Računskim sodiščem, da bi povečala usklajenost in zagotovila bolj primerljive izračune; kljub temu poudarja, da splošna ocena stopnje napake, predstavljena v izjavi Računskega sodišča o zanesljivosti, ne kaže na pojav goljufij;

46. je zaskrbljen, da Komisija, ki deluje na podlagi morebitnih podcenjenih tveganj, ne more uspešno zaščititi finančnih interesov Unije; je zaskrbljen tudi zaradi zmede, ki jo to povzroča organu za podelitev razrešnice in državljanom Unije, saj Komisija po eni strani sprejema stopnjo napake Računskega sodišča na področjih, kjer je ta pod pragom pomembnosti (naravni viri), po drugi strani pa na področjih, kjer je nad pragom pomembnosti, izračunava lastno oceno napake pri plačilu, s čimer je pod vprašaj postavljena zanesljivost njenih finančnih poročil;

47. poziva Računsko sodišče, naj opredeli učinek popravljalnih ukrepov na splošno stopnjo napake;

48. je seznanjen z nadaljnjim spremljanjem pripomb Računskega sodišča na podlagi letnega poročila za leto 2020, in sicer glede poročanja o izterjavah v letnem poročilu Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja, ki je po mnenju sodišča zapleteno in ne vedno jasno; pozdravlja njegovo ugotovitev, da je Komisija z revizijo svojega poročanja dosegla izboljšave; je kljub temu zaskrbljen, ker Računsko sodišče meni, da sta predstavitev „popravkov za pretekla plačila“ (5,6 milijarde EUR) in s tem povezan odstotek ustreznih odhodkov (3,3 %) neustrezna in izpostavljena napačnemu razumevanju; zlasti opozarja na njegovo ugotovitev, da so v izkazane številke vključeni preventivni ukrepi, ki se ne nanašajo na pretekla plačila ali sprejete odhodke, in preventivni ukrepi držav članic, ki jih ni mogoče neposredno pripisati Komisiji;

49. je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da pri odhodkih z nizkim tveganjem ni bilo pomembnih napak, pri odhodkih z visokim tveganjem pa so pomembne napake ostale; poudarja, da so k 3,0-odstotni stopnji napake najbolj prispevali „kohezija, odpornost in vrednote“ (1,2 odstotne točke), sledijo „naravni viri in okolje“ (0,7 odstotne točke), „sosedstvo in sveta“ (0,4 odstotne točke) ter „enotni trg, inovacije in digitalne tehnologije“ (0,4 odstotne točke);

50. ugotavlja, da Računsko sodišče svojo revizijsko populacijo deli na odhodke z visokim tveganjem (predvsem povračila) in odhodke z nizkim tveganjem (predvsem izplačila pravic); z zaskrbljenostjo pa ugotavlja, da Komisija v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja odhodke razvršča v segmente z višjim, srednjim in nižjim tveganjem na podlagi kontrol, ki jih vsako leto izvajajo nacionalni organi, drugi partnerji in Komisija sama; poudarja, da Računsko sodišče in Komisija uporabljata različne kategorije tveganja, kar organu za podelitev razrešnice otežuje delo pri pripravi primerjalne analize teh poročil; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da to vodi v neskladje med 63,2-odstotnim izračunom odhodkov z visokim tveganjem Računskega sodišča in 22-odstotnim izračunom Komisije; ponovno poudarja, da takšno neskladje med Računskim sodiščem in Komisijo zmanjšuje zanesljivost vhodnih podatkov, ki jih potrebuje organ za podelitev razrešnice;

51. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so bile bistvene težave odkrite pri povračilih, ki predstavljajo 63,2 % revizijske populacije Računskega sodišča in pri katerih je ocenjena stopnja napake 4,7 %; ugotavlja, da so učinki napak, ki jih je ugotovilo Računsko sodišče, pri sprejetih odhodkih tega leta pomembni in pogosti;

52. ugotavlja, da kljub mnenju Računskega sodišča, da so odhodki iz mehanizma za okrevanje in odpornost, sprejeti v zaključnem računu za leto, ki se je končalo 31. decembra 2021, v vseh pomembnih vidikih zakoniti in pravilni, pri plačilu Španiji obstaja en mejnik, ki ni bil zadovoljivo izpolnjen, kar zbuja dvom o oceni Komisije glede mejnika in ciljev, povezanih z zadevnimi odhodki iz mehanizma za okrevanje in odpornost; je seznanjen z oceno Računskega sodišča, da je napaka nepomembna; opominja, da si je Računsko sodišče pri reviziji mehanizma za okrevanje in odpornost postavilo cilj, prispevati k izjavi o zanesljivosti in zagotoviti podlago za svoje mnenje o pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2021; ugotavlja, da je populacija, ki jo je revidiralo, zajemala edino izplačilo v letu 2021, in sicer plačilo Španiji, in obračun s tem povezanega predhodnega financiranja; opozarja, da je edini razlog, da ugotovljena napaka ni bila količinsko opredeljena, ta, da Komisija nima metodologije za delna plačila; je seznanjen, da je Komisija to metodologijo objavila 21. februarja 2023;

Proračunsko upravljanje in finančno poslovodenje

53. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je bilo leta 2021 izvajanje obveznosti zelo nizko, in sicer 68 % razpoložljivega skupnega zneska, ter da se je zaradi poznega sprejetja sektorskih uredb v letu 2021 zamaknil začetek izvajanja novih programov; pozdravlja, da se je leta 2021 splošna stopnja črpanja sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESI) povečala zaradi višjih plačil v primerjavi z letom 2020; poudarja, da je ob koncu leta 2021 do zaključka programov ESI leta 2025 ostalo še približno 161 milijard EUR, ki jih je treba počrpati; znova z zaskrbljenostjo ugotavlja velike razlike v stopnjah črpanja po državah članicah, saj morajo nekatere počrpati še več kot 40 % dodeljenih zneskov; ponovno poudarja, da so ogromne razlike v absorpcijski sposobnosti med državami članicami ena najresnejših ovir za učinkovitejši razvoj manj razvitih regij;

54. ugotavlja, da sredstva evropskih strukturnih in investicijskih skladov za obdobje 2014–2020, ki še niso bila počrpana, predstavljajo znaten del neporavnanih obveznosti v proračunu Unije; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja napredek pri izvajanju v državah članicah in analizira razlike, pri čemer naj se osredotoči zlasti na primere prepočasnega izvrševanja in nizke stopnje črpanja; pričakuje, da bo Komisija organu za podelitev razrešnice predložila ocene držav, v katerih bo opredelila ponavljajoče se težave, in sprejela vse ustrezne ukrepe za izboljšanje razmer, vključno s tehnično pomočjo in izmenjavo dobre prakse;

55. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so konec leta 2021 skupne neporavnane obveznosti dosegle rekordnih 341,6 milijarde EUR (seštevek za proračun Unije in instrument NextGenerationEU); poudarja, da bodo neporavnane obveznosti leta 2023 verjetno presegle 460 milijard EU, a se bodo nato z zaključkom instrumenta za okrevanje NextGenerationEU verjetno zmanjšale; poudarja, da je določena raven neporavnanih obveznosti logična posledica proračunskega sistema Unije s sredstvi za prevzem obveznosti in sredstvi za plačila, vendar izraža zaskrbljenost, da lahko znaten znesek neporavnanih obveznosti predstavlja tveganje za nemoteno in normalno delovanje proračuna Unije v prihodnosti;

56. ugotavlja, da so se neporavnane obveznosti proračuna Unije zmanjšale z rekordno visokih ob koncu leta 2020 in da Komisija napoveduje, da pričakovano povečanje v letu 2027 ne bo zelo veliko, predvsem zaradi manjše razlike med sredstvi za prevzem obveznosti in sredstvi za plačila; je seznanjen, da je Računsko sodišče večkrat poudarilo, da je neporavnane obveznosti mogoče zmanjšati le, če odobrena plačila v proračunu presegajo odobrene obveznosti in če se ta denar tudi izplača; poziva Komisijo, naj dosledno upošteva to priporočilo, ki je v skladu z zahtevo, da se vzdržuje ustrezno razmerje med sredstvi za prevzem obveznosti in sredstvi za plačila;

57. poudarja, da je čas, ki je na voljo za izvajanje skladov z deljenim upravljanjem v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027, krajši kot v prejšnjih večletnih finančnih okvirih; zaveda se izzivov pri upravljanju in nadzoru teh skladov, da bi zagotovili skladnost in dobro finančno poslovodenje; je zaskrbljen zaradi povečanega upravnega bremena za države članice zaradi izvajanja programa NextGenerationEU in teženj držav članic, da dajo prednost izvajanju tega instrumenta pred tradicionalnimi skladi v deljenem upravljanju, o čemer je 23. januarja 2023 tekla razprava na javni predstavitvi v odboru CONT;

58. meni, da smernice Komisije za preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov v skladu s finančno uredbo ustvarjajo precejšnjo in neupravičeno birokracijo, zlasti v zvezi z malimi in srednjimi podjetji, neprofitnimi organizacijami in participativnimi strukturami na lokalni ravni; meni, da bi se smernice namesto na nadzor osebnega življenja ali družbenih odnosov morale osredotočati na ekonomske in finančne ugodnosti, zlasti na lokalni ali regionalni ravni; poziva Komisijo, naj v celoti spoštuje načelo sorazmernosti in zasebnosti ter naj ne domneva nepravilnosti na splošno pri vseh akterjih; poziva Komisijo, naj pojasni svoje trenutne smernice v zvezi s tem in zagotovi jasnost za prosilce in organe, ki sprejemajo odločitve;

59. je zaskrbljen zaradi povezanih tveganj, ki jih je Računsko sodišče omenilo tako v poročilu za leto 2020 kot v poročilu za proračunsko leto 2021, in sicer da upravni viri, potrebni za vzporedno upravljanje različnih proračunskih instrumentov, morda ne obstajajo in da lahko uvedba prožnosti v sistemu za obvladovanje posledic covida-19 privede do oslabitve vzpostavljenih kontrolnih sistemov;

60. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se bo skupna izpostavljenost proračuna Unije do pogojnih obveznosti povečala s 131,9 milijarde EUR leta 2020 na 277,9 milijarde EUR leta 2021; priznava, da sta bila dva glavna razloga za to znatno povečanje uvedba evropskega instrumenta za okrevanje in povečanje zneska posojil iz evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE); razume, da se tveganje za proračun Unije zaradi pogojnih obveznosti zmanjšuje z zvišanjem zgornje meje lastnih sredstev in s protigarancijami držav članic za posojila iz instrumenta SURE;

Priporočila

61. odločno podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in v posebnih poročilih, ki se nanašajo na ta priporočila; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

62. zlasti poziva Komisijo, naj:

(a) zagotovi zaščito proračuna Unije s splošno in sistematično uporabo digitalnih in avtomatiziranih sistemov za poročanje, spremljanje in revizijo (Arachne, EDES itd.) ter pri prihodnjih revizijah finančne uredbe nujno vzpostavi obvezen integriran in interoperabilen sistem, ki bo temeljil na obstoječih orodjih in zbirkah podatkov, a ne bo omejen nanje; razvije preglednico uspešnosti mehanizma za okrevanje in odpornost, da se zagotovi pregleden opis mejnikov ter cilja in izida revizije; zagotovi, da bodo vse države članice uporabljale sisteme in centralne registre za poročanje o dejanskih lastnikih in končnih upravičencih;

(b) občutno poenostavi pravila in postopke, pripravi obvezno usposabljanje in praktične informacije za prosilce, zlasti za nove prosilce, ter izboljša pomoč in smernice za mikro-, mala in srednja podjetja, nevladne organizacije, odcepljena in zagonska podjetja, upravne in plačilne agencije ter vse druge zadevne deležnike, ne da bi pri tem ogrozila kakovost nadzora;

(c) še naprej povečuje svojo upravno zmogljivost in zmogljivost držav članic ter predlaga ustrezne proračunske postavke za Računsko sodišče, EJT in OLAF, da bo zagotovila učinkovito izvajanje novih nalog, povezanih z instrumentom za okrevanje NextGenerationEU, da se zaščitijo finance Unije;

(d) povzame razloge za razlike na posameznih področjih odhodkov in izterjav ter tudi rezultate v zvezi z ocenjeno stopnjo napake, kot jo je izračunalo Računsko sodišče, in tveganjem pri plačilu, kot ga je izračunala Komisija v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, ter o tem poroča organu za podelitev razrešnice in Računskemu sodišču, prav tako pa naj poskrbi za izmenjavo z Računskim sodiščem na upravljavski in tehnični ravni, da bi se uvedla enotna metodologija za izračun stopnje napake pri odhodkih Unije;

(e) sodeluje z Računskim sodiščem pri usklajevanju metodologij za kategorizacijo tveganja in delovnih revizijskih metodologij;

(f) primerja stopnje izvajanja instrumenta REACT-EU v državah članicah, ki naj bi prejele finančno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, in v državah članicah, kjer je bil nacionalni načrt za okrevanje odobren šele pozneje (Madžarska in Poljska), ter opredeli vzroke za ugotovljene razlike, zlasti v zvezi z razpoložljivo upravno zmogljivostjo;

(g) še naprej podpira države članice pri izboljšanju kakovosti in števila pregledov ter izmenjavi dobre prakse v boju proti goljufijam;

(h) poenostavi postopek, vključno z dokumentacijo, potrebno za dostop do financiranja, ne da bi bili pri tem kršeni načeli revizije in spremljanja;

(i) svoja revizijska poročila, tudi ko gre za nasprotje interesov, objavlja v razumnem roku, tako da bodo lahko revidirani subjekti sprejeli priporočene popravne in nadaljnje ukrepe;

(j) strogo spremlja morebitno tveganje korupcije in goljufij;

(k) olajša medinstitucionalno sodelovanje s prizadevanji za pospešitev postopka razrešnice, da bo v njem obravnavano leto n+1, ne da bi bila ogrožena kakovost postopka;

(l) si bolj prizadeva za preglednost pri uporabi sredstev, tudi kar zadeva informacije o končnih upravičencih, in omeji izplačevanje denarja podjetjem s sedežem v davčnih oazah;

(m) nameni večjo pozornost in tehnično podporo državam članicam, katerih sistemi upravljanja in kontrole so le deloma zanesljivi ali povsem nezanesljivi in v katerih je povečano tveganje goljufije in korupcije, povezano s sredstvi Unije;

(n) ponovno oceni svojo opredelitev subjektov kot nevladnih organizacij, ponudi jasno opredelitev in dodatno izboljša register lobistov Unije, pri čemer naj bodo nevladne organizacije, ki se obračajo na institucije Unije, registrirane kot lobisti; prav tako naj uvede učinkovit mehanizem za to, da bodo dejavnosti nevladnih organizacij usklajene z vrednotami Unije, in zahteva popolno preglednost njihovega financiranja, saj bi moral biti boljši vpogled v financiranje vseh registriranih subjektov pogoj za sodelovanje z institucijami, organi in agencijami Unije;

(o) se zavezuje, da bo sekretariatu registra za preglednost zagotovil ustrezna sredstva, ki bodo omogočila preverjanje točnosti podatkov o lobiranju interesnih skupin, lobistih in nevladnih organizacijah ter večjo preglednost lobiranja;

(p) pripravi standardno pogodbo za nevladne organizacije o pogojih za prejemanje sredstev Unije; poudarja, da mora biti ta pogodba enako zavezujoča za vse institucije in agencije Unije;

Smotrnost izvrševanja proračuna Unije

63. pozdravlja poročilo Računskega sodišča o smotrnosti izvrševanja proračuna Unije – stanje ob koncu leta 2021, v katerem se osredotoča na vključevanje petih horizontalnih političnih prednostnih nalog v proračun Unije, in sicer boja proti podnebnim spremembam, ohranjanja biotske raznovrstnosti, enakosti spolov, ciljev trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov in digitalnega prehoda;

64. obžaluje mnenje Računskega sodišča, da je priprava tega poročila o smotrnosti izvrševanja proračuna negativno vplivala na izvajanje revizije Računskega sodišča in nastajajoče prednostne naloge Unije; se seznanja z njegovo odločitvijo, da se vrne k poročanju o smotrnosti izvrševanja v skladu s smernicami, ki so bile prej uporabljene v poglavju 3 letnega poročila; ugotavlja, da bo Računsko sodišče zaradi veljavnih pravnih rokov morda težko vključilo svojo oceno letnega poročila o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU v letno poročilo; poziva ga, naj v letnem poročilu ali po potrebi v ločenem dokumentu upošteva ocene iz letnega poročila o upravljanju in smotrnosti izvrševanja, da se lahko upošteva postopek podelitve letne razrešnice; opozarja, da se je že zdaj, v letu 2023, povečalo število zaposlenih na Računskem sodišču, ker se pričakuje povečana delovna obremenitev zaradi instrumenta za okrevanje NextGenerationEU;

65. pozdravlja ugotovitev Računskega sodišča, da je v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 vzpostavljen okvir za obravnavo večine horizontalnih prednostnih nalog, da izbrani programi porabe Unije vključujejo horizontalne prednostne naloge politike, ki jih je izbralo, in da je Komisija za nekatere horizontalne prednostne naloge razvila metode za spremljanje porabe;

66. je zaskrbljen, ker so v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna Unije pretirano pozitivni sklepi o napredku pri doseganju ciljev vključevanja, ker je na voljo le malo informacij o tem, ali poraba smiselno prispeva k več prednostnim nalogam hkrati, ker je okvir smotrnosti Komisije pretežno osredotočen na izložke in še ne meri rezultatov in ker se Komisija pri pregledu sporočenih informacij sooča z izzivi;

67. je seznanjen z navedbo Komisije, da so prednostne naloge na področju podnebja in biotske raznovrstnosti vključene v okvir smotrnosti; se kljub temu z veliko zaskrbljenostjo seznanja z dodatnimi ugotovitvami Računskega sodišča v posebnem poročilu št. 9/2022 z naslovom „Poraba za podnebne ukrepe v proračunu EU za obdobje 2014–2020“; je zaskrbljen, da poročana poraba ni vedno povezana s podnebnimi ukrepi in da je prispevek proračuna Unije k podnebju in biotski raznovrstnosti precenjen; se z zaskrbljenostjo seznanja z ugotovitvijo Računskega sodišča, da je bilo celotno poročanje o porabi sredstev za podnebne ukrepe nezanesljivo, saj je vključevalo veliko približkov in je spremljalo le morebitni pozitivni učinek na podnebje, ne da bi ocenilo končni prispevek k podnebnim ciljem Unije; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da bi tveganje, da načrtovani ali dodeljeni zneski ne bodo porabljeni, lahko še dodatno povečalo sporočeno porabo za podnebne ukrepe; je zaskrbljen, ker je Računsko sodišče ugotovilo, da se pri poročanju o podnebnih izdatkih za obdobje 2021–2027 pričakujejo le omejene izboljšave; obžaluje, da Komisija še ni odpravila pomanjkljivosti v sporočenih številkah svoje nove metodologije; je globoko razočaran nad odzivom Komisije, ki kaže na pomanjkanje odgovornosti in na to, da ni v celoti priznala pomanjkljivosti v svoji metodologiji; ne more sprejeti izjave Komisije o „dogovoru o nestrinjanju“ s člani organa za podelitev razrešnice glede na ugotovitev, da je bil znesek, ki je bil sporočen kot porabljen za podnebne ukrepe, po mnenju Računskega sodišča za obdobje 2014–2020 precenjen za najmanj 72 milijard EUR;

68. je zaskrbljen, ker morda celovita analiza dosedanje porabe, tudi iz Sklada za pravični prehod, ne obstaja; meni, da so za smotrno izvrševanje proračuna Unije potrebne celovite ocene učinka; ocenjuje, da je vloga regulativnega nadzornega odbora temeljnega pomena; spodbuja Komisijo, naj razvije orodja in postopke, ki bodo omogočili učinkovito uporabo strokovnega znanja, ki ga ima na voljo; poziva jo, naj izrecno utemelji primere, v katerih odstopa od priporočil;

69. je seznanjen z napredkom pri vključevanju enakosti spolov v okvir smotrnosti; z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče vzporedno s številnimi razpravami v parlamentarnem Odboru za pravice žensk in enakost spolov ugotovilo slabosti pri vključevanju načela enakosti spolov; obžaluje, da so pomanjkljivosti vplivale na prvo oceno Komisije o skupnem prispevku proračuna Unije k spodbujanju enakosti spolov; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da Komisija še naprej izvaja programe Unije brez ciljev porabe in z le nekaj kazalniki za enakost spolov; poziva Komisijo, naj pri dodeljevanju sredstev še naprej spodbuja uravnoteženo zastopanost spolov in pristop k pripravi proračuna, ki bo upošteval vidik spola; poziva Komisijo, naj nujno razvije metodologijo vključevanja načela enakosti spolov, da bi vidik enakosti spolov vključili v vsa področja politike;

70. obžaluje, da je na voljo le malo informacij o napredku programov Unije pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je iz prejšnjega dela Računskega sodišča razvidno, da Komisija ne poroča o prispevku proračuna k ciljem trajnostnega razvoja; pozdravlja, da je začela poročati o povezavah med programi porabe Unije in cilji trajnostnega razvoja;

71. pozdravlja to, da je nova prednostna naloga prehod na digitalno tehnologijo; ugotavlja, da je Komisija posredovala informacije o prispevku posebnih programov k digitalnemu prehodu, in pričakuje najnovejšo oceno Računskega sodišča o zanesljivosti poročanja Komisije o izvajanju te prednostne naloge;

Priporočila

72. odločno podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in v posebnih poročilih, ki se nanašajo na ta priporočila; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

73. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) na zgoraj navedenih področjih izboljša poročanje o smotrnosti izvrševanja, tudi na področju podnebnih ukrepov, vključevanja načela enakosti spolov in geografskega ravnovesja;

(b) upošteva priporočila Računskega sodišča in tako bolje poveže odhodke Unije s cilji na področju podnebja, biotske raznovrstnosti, vključevanja enakosti spolov in energije;

(c) v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti poslovanja ponudi jasno in celovito oceno smotrnosti programov;

74. poudarja, da organ za razrešnico pripisuje velik pomen celovitemu in pravočasnemu izvajanju teh priporočil Računskega sodišča in da bo stanje temeljito ocenil v naslednjem poročilu o razrešnici;

Prihodki

75. ugotavlja, da so prihodki proračuna Unije sestavljeni iz lastnih sredstev, zunanjih namenskih prejemkov, iz katerih se večinoma financirajo odhodki iz mehanizma za okrevanje in odpornost, in drugih prihodkov; ugotavlja, da lastna sredstva iz bruto nacionalnega dohodka znašajo 115,8 milijarde EUR (48,2 %), proračunska jamstva, najemanje in dajanje posojil v instrumentu za okrevanje NextGenerationEU 55,5 milijarde EUR (23,2 %), prispevki in povračila, vezani na sporazume in programe Unije, znašajo 19,8 milijarde EUR (8,3 %), tradicionalna lastna sredstva 19,0 milijarde EUR (7,9 %), lastna sredstva iz naslova davka na dodano vrednost znašajo 17,9 milijarde EUR (7,5 %), lastna sredstva iz naslova odpadne plastične embalaže 5,9 milijarde EUR (2,5 %) in drugi prihodki 5,7 milijarde EUR (2,4 %);

76. ugotavlja, da je Računsko sodišče proučilo vzorec 55 nalogov Komisije za izterjavo, ki naj bi bil reprezentativen za vse vire prihodkov, sisteme Komisije za zagotavljanje in upravljanje različnih lastnih sredstev, sisteme za računovodenje in poslovodenje tradicionalnih lastnih sredstev v treh državah članicah ter zanesljivost informacij o pravilnosti iz letnih poročil o dejavnostih GD BUDG in Eurostata;

77. ugotavlja, da Računsko sodišče sklepa, da stopnja napake pri prihodkih ni bila pomembna; ugotavlja, da so bili pregledani sistemi, povezani s prihodki, na splošno učinkoviti, vendar je bilo ugotovljeno, da so bile ključne notranje kontrole tradicionalnih lastnih sredstev v nekaterih državah članicah ter upravljanje rezervacij DDV in odprtih točk tradicionalnih lastnih sredstev v Komisiji zaradi stalnih pomanjkljivosti le delno učinkovite;

78. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da obstaja tveganje, da uvozniki ne prijavijo carinskih dajatev ali pa jih nepravilno prijavijo nacionalnim carinskim organom; poudarja, da ti utajeni zneski, znani kot „carinska vrzel“, niso zajeti v računovodskih sistemih tradicionalnih lastnih sredstev držav članic in ne spadajo na področje uporabe revizijskega mnenja Računskega sodišča o prihodkih; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da lahko carinska vrzel vpliva na zneske dajatev, ki jih določijo države članice; je zaskrbljen, ker po navedbah Računskega sodišča že tretje leto zapored ukrepi Unije, sprejeti za zmanjšanje vrzeli in ublažitev tveganja iz naslova tradicionalnih lastnih sredstev, niso popolni; je zaskrbljen, da se v državah članicah pri računovodenju in poslovodenju tradicionalnih lastnih sredstev že več let pojavljajo hude pomanjkljivosti; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da napredek pri več ukrepih iz akcijskega načrta Komisije za carino ni zadosten;

79. pozdravlja, da se je med letoma 2019 in 2021 občutno zmanjšalo število dolga leta nerešenih vprašanj tradicionalnih lastnih sredstev in da je Komisija posodobila postopek za obdelavo rezultatov inšpekcijskih pregledov tradicionalnih lastnih sredstev; spodbuja jo, naj vključi sistem za razvrščanje pomanjkljivosti držav članic po prednostnem vrstnem redu in določi roke za svoje nadaljnje ukrepe na podlagi odgovorov držav članic;

80. ugotavlja, da GD BUDG že šesto leto zapored vztraja pri pridržku, da so zneski tradicionalnih lastnih sredstev, preneseni v proračun Unije, netočni zaradi podcenjenosti tekstilnih izdelkov in obutve, uvoženih iz Kitajske v obdobju od leta 2011 do leta 2017; ugotavlja, da je Sodišče Evropske unije 8. marca 2022 objavilo končno odločitev o tožbi Komisije proti Združenemu kraljestvu za ugotavljanje kršitev, v kateri je odločilo, da Združeno kraljestvo ni izpolnilo svojih obveznosti iz prava Unije v zvezi z lastnimi sredstvi;

Priporočila

81. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in posebnih poročilih, ki se nanašajo na ta priporočila; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

82. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) izboljša oceno finančnih tveganj za tradicionalna lastna sredstva tako, da pravočasno izvede ustrezne ukrepe iz svojega carinskega akcijskega načrta;

(b) zagotovi zaščito proračuna Unije s splošno in sistematično uporabo digitalnih in avtomatiziranih sistemov za poročanje, spremljanje in revizijo ter nujno vzpostavi integriran in interoperabilen sistem, ki bo temeljil na obstoječih orodjih in podatkovnih zbirkah, vendar ne bo omejen nanje;

Enotni trg, inovacije in digitalna tehnologija

83. ugotavlja, da razdelek 1 večletnega finančnega okvira „Enotni trg, inovacije in digitalna tehnologija“ predstavlja 10,2 % oziroma 18,5 milijarde EUR proračuna Unije: od tega je 10,8 milijarde EUR (58,7 %) namenjenih raziskavam, 2,6 milijarde EUR (13,9 %) vesolju, 2,2 milijarde EUR (11,8 %) prometu, energiji in digitalnim tehnologijam, 1,5 milijarde EUR programu InvestEU in 1,4 milijarde EUR (7,4 %) drugim področjem;

84. ugotavlja, da je Računsko sodišče proučilo statistično reprezentativen vzorec 130 transakcij, s katerimi je zajelo celoten obseg porabe v tem razdelku večletnega finančnega okvira, informacije o pravilnosti v letnih poročilih o dejavnostih Generalnega direktorata za ekonomske in finančne zadeve (GD ECFIN), GD RTD in REA, ki so vključene v letnem poročilu Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, ter izbrane informacijske sisteme Komisije;

85. je zaskrbljen zaradi ugotovitve Računskega sodišča, da je bila ocenjena stopnja napake pri porabi za enotni trg, inovacije in digitalno tehnologijo pomembna, saj je znašala 4,4 % v primerjavi s 3,9 % v prejšnjem letu; je zaskrbljen, ker je ocenjeno tveganje pri plačilu, ki ga je izračunala Komisija, 1,3 %, kar je tako pod stopnjo pomembnosti kot pod razponom ocenjene stopnje napake, ki ga je določilo Računsko sodišče; se seznanja z njegovo ugotovitvijo, da je kljub ukrepom, ki jih je Komisija že sprejela, njena stopnja napak še vedno prenizka;

86. ugotavlja, da program Obzorje 2020 še vedno predstavlja večino projektov v vzorcu Računskega sodišča in da za revizijo še ni bil izbran noben projekt programa Obzorje Evropa, ter opozarja, da poraba sredstev iz programa Obzorje 2020 in 7. okvirnega programa ostaja visoko tvegana in je glavni vir odkritih napak;

87. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so pravila za prijavo stroškov osebja v programu Obzorje 2020 kljub prizadevanjem za poenostavitev še vedno zapletena, njihov izračun pa ostaja glavni vir napak v zahtevkih za povračilo stroškov; obžaluje, da je eden od glavnih vzrokov za napake nepravilna uporaba metodologije za izračun stroškov osebja; pozdravlja, da je v nasledniku programa Obzorje Evropa za stroške dela predvidena večja uporaba pavšalnih zneskov in stroškov na enoto; zato meni, da bi morala Komisija še nadalje racionalizirati prijavo stroškov osebja in podpirati širšo uporabo poenostavljenega obračunavanja stroškov, saj je to osnovni pogoj za stabilizacijo napak pod pragom pomembnosti; opozarja na ugotovitev Računskega sodišča, da so zasebni subjekti, zlasti mikro-, mala in srednja podjetja ter novi udeleženci na trgu, nagnjeni k napakam;

88. ugotavlja, da je leta 2021 posebna podpora v programu za enotni trg prinesla rezultate pri izmenjavi dobre prakse in zgodbah o uspehu v pobudah za socialno gospodarstvo na lokalni in regionalni ravni ter podpori evropske mreže regij socialnega gospodarstva; ugotavlja, da je Komisija leta 2021 izvedla promocijo spletišča za dostop do financiranja (A2F), vrsto spletnih seminarjev o podpornih instrumentih EU za mala in srednja podjetja ter kampanjo, namenjeno platformam za družbeno komunikacijo (Outreach to Businesses and Citizens), s poudarkom na čezmejni poslovni podpori in priložnostih za mala in srednja podjetja;

89. je seznanjen, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 15/2022 z naslovom „Ukrepi za povečanje udeležbe v programu Obzorje 2020 so bili dobro zasnovani, vendar bodo trajnostne spremembe večinoma odvisne od prizadevanj nacionalnih organov“ ugotovilo, da so bili ukrepi za povečanje udeležbe sicer večinoma ustrezno zasnovani, vendar lahko le sprožijo napredek na področju smotrnosti raziskav in inovacij; pozdravlja to, da se je izvajanje ukrepov za povečanje udeležbe soočalo z izzivi, vendar so prvi rezultati že vidni; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da Komisija ni dovolj poskrbela za spremljanje učinka ukrepov za povečanje udeležbe; poudarja ugotovitev Računskega sodišča, da bi morala Komisija v izogib razmeram, v katerih bi bila večina projektov za povečanje udeležbe namenjena le nekaterim državam, v programu Obzorje Evropa pozorno spremljati stopnje udeležbe v ukrepih za povečanje udeležbe in, če se pojavijo trajna znatna neravnovesja, uvesti ukrepe za dosego širšega vzorca udeležbe;

90. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 07/2022 z naslovom „Instrumenti za internacionalizacijo MSP“ ugotovilo, da je bilo izvajanje strategije Komisije za internacionalizacijo malih in srednjih podjetij nepopolno; pozdravlja, da evropska podjetniška mreža dosega svoje glavne cilje, a obžaluje, da njena prepoznavnost in pokritost v tretjih državah nista optimalni; ugotavlja, da se je s pobudo Startup Europe obravnavalo pomembne potrebe, vendar je Računsko sodišče ugotovilo, da se trajnostnost, spremljanje in usklajevanje razlikujejo;

Priporočila

91. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in v posebnih poročilih, ki se nanašajo na ta priporočila; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

92. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) poenostavi pravila in postopke, pripravi obvezno usposabljanje in praktične informacije za prosilce, zlasti za nove prosilce, ter izboljša pomoč in smernice za mikro-, mala in srednja podjetja, odcepljena in zagonska podjetja, upravne in plačilne agencije ter vse druge zadevne deležnike, ne da bi pri tem ogrozila kakovost nadzora;

(b) izda smernice za upravičence o posebnih razlikah, s poudarkom na vidikih upravičenosti v programu Obzorje Evropa v primerjavi s programom Obzorje 2020 in podobnimi programi;

(c) zaščiti proračun Unije s splošno in sistematično uporabo digitalnih in avtomatiziranih sistemov za poročanje, spremljanje in revizijo; nujno vzpostavi integriran in interoperabilen sistem, ki bo temeljil na obstoječih orodjih in podatkovnih zbirkah, vendar ne bo omejen nanje;

(d) si z ukrepi za povečanje udeležbe prizadeva za bolj uravnoteženo udeležbo držav, na katere se udeležba širi;

(e) zagotovi podporo, spodbuja stike med upravičenci projektov in potencialnimi partnerji iz industrijskega sektorja, zlasti prek obstoječih pobud Unije, katerih cilj so povezave med raziskavami in podjetji, ter dodatno podpira prepoznavnost projektov s spodbujanjem upravičencev, da redno posodabljajo rezultate projektov in jih dajo na voljo javnosti na platformah Unije, vzpostavljenih v ta namen;

(f) poveča ozaveščenost o podpori za internacionalizacijo malih in srednjih podjetij, njeno skladnost in trajnostnost; nujno poenostavi pravila in postopke, uvede obvezno usposabljanje in pripravi praktične informacije za prosilce, zlasti nove, ter izboljša pomoč in smernice za mala in srednja podjetja, odcepljena podjetja, zagonska podjetja, upravne in plačilne agencije ter vse druge deležnike;

Kohezija, odpornost in vrednote

93. ugotavlja, da razdelek 2 večletnega finančnega okvira „Kohezija, odpornost in vrednote“ predstavlja 44,1 % ali 80,1 milijarde EUR proračuna Unije: od tega je 45,5 milijarde EUR (56,9 %) porabljenih za Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in druge regionalne dejavnosti, 19,4 milijarde EUR (24,2 %) za Evropski socialni sklad (ESS), 9,7 milijarde EUR (12,1 %) za Kohezijski sklad, 2,4 milijarde EUR (3,0 %) za program Erasmus+, 1,0 milijarde EUR (1,2 %) za instrument za povezovanje Evrope – promet, 0,6 milijarde EUR (0,7 %) za instrument za nujno pomoč v Uniji in 1,5 milijarde EUR (1,9 %) za druga področja;

94. pozdravlja povečanje črpanja v letu 2021, ko je bilo iz proračuna Unije izplačanih 56 milijard EUR sredstev ESRR/Kohezijskega sklada v primerjavi s povprečjem 40,6 milijarde EUR v prejšnjih letih, zaradi česar je stopnja porabe konec novembra 2022 znašala približno 75 % (v primerjavi s 67 % konec leta 2021); z zadovoljstvom ugotavlja, da je bilo do konca junija 2022 na terenu izbranih skoraj milijon projektov (988 000);

95. poudarja, da so imela sredstva iz ESSR, Kohezijskega sklada in Solidarnostnega sklada Evropske unije osrednjo vlogo pri omejevanju posledic pandemije covida-19, spodbujanju konvergence in zagotavljanju, da nihče ne bo zapostavljen; je seznanjen z izjemno prožnostjo CRII+ in posledičnim izplačilom približno 23 milijard EUR iz nedodeljenih proračunskih sredstev za obdobje 2014–2020; ugotavlja, da so bila dodatna sredstva instrumenta REACT-EU v višini 50,6 milijarde EUR namenjena tudi ukrepom za odpravo posledic krize in okrevanje do leta 2023, da bi premostili vrzel med začetnim kriznim odzivom in dolgoročnejšim okrevanjem;

96. z zadovoljstvom ugotavlja, da je bil REACT-EU prvi instrument NextGenerationEU za usmerjanje učinkovite podpore evropskemu gospodarstvu, podjetjem in delavcem na terenu ter da je med drugim zagotovil več kot 4,6 milijarde EUR nepovratnih sredstev v obliki obratnega kapitala za več kot 754 000 malih in srednjih podjetij, 4,4 milijarde EUR pa je bilo namenjenih posebej zdravstvenim ukrepom za boj proti pandemiji covida-19 in 2 milijardi EUR za nakup medicinske opreme za bolnišnice; ugotavlja, da je bilo s tem nujnim financiranjem kupljenih 13 200 ventilatorjev in 12 500 bolnišničnih postelj za oddelke za intenzivno nego ter da je bilo 372 milijonov EUR sredstev kohezijske politike namenjenih stroškom cepljenja, vključno s 133 milijoni odmerkov cepiva proti covidu-19 in potrebno hladilno infrastrukturo;

97. z zadovoljstvom ugotavlja, da so se finančni instrumenti EaSI (ki vključujejo jamstvo za mikrofinanciranje in socialno podjetništvo, sklop naložb za krepitev zmogljivosti in financirani instrument) v letu 2021 še naprej uporabljali za podporo mikropodjetjem in socialnim podjetjem ter da so bili od uvedbe programa do 30. septembra 2021 podpisani jamstveni sporazumi v vrednosti 401 milijona EUR, na njihovi podlagi pa je bilo mikropodjetjem in socialnim podjetjem dodeljenih skupaj 154 137 posojil v vrednosti 2,5 milijarde EUR; vendar obžaluje pozen začetek programov EaSI v letu 2021 zaradi pandemije covida-19 in drugih težav;

98. ugotavlja, da v Uniji v povprečju več kot petini ljudi in četrtini otrok še vedno grozi revščina ali socialna izključenost; želi spomniti na zavezo Unije, da bo nudila podporo najbolj ogroženim s skladoma FEAD in ESS+, s čimer naj bi odpravila najhujše oblike revščine v Uniji, kot so pomanjkanje hrane, brezdomstvo in revščina otrok; ugotavlja, da iz omenjenega sklada pomoč vsako leto prejme približno 13 milijonov ljudi, tudi približno 4 milijoni otrok, ki so mlajši od 15 let;

99. pozdravlja tesno sodelovanje Komisije z organi držav članic, da bi pospešila izvajanje na terenu, zlasti v primeru programov v težavah, in jim pomagala pri reševanju večjih problemov v zvezi s tem; ugotavlja, da je Komisija državam članicam dala zgodnje smernice, da bi imele dovolj časa za pripravo na zaključek programskega obdobja, oktobra 2021 pa je sprejela dokončne smernice ter jih državam članicam dala na voljo v obliki spletnih seminarjev in tečajev;

100. ugotavlja, da je Računsko sodišče proučilo statistično reprezentativen vzorec 243 transakcij, s katerimi je zajelo celotno porabo v tem razdelku večletnega finančnega okvira; ugotavlja, da je proučilo informacije o pravilnosti v letnih poročilih o dejavnostih GD EMPL in GD REGIO, ki so bile nato vključene v letno poročilo Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, poleg tega pa je proučilo tudi delo nacionalnih revizijskih organov;

101. je zaskrbljen, ker je Računsko sodišče ugotovilo, da je bila stopnja napake pri porabi za kohezijo, odpornost in vrednote pomembna in da je ocenjena skupna stopnja napake za razdelek 2 večletnega finančnega okvira znašala 3,6 % v primerjavi s 3,5 % v prejšnjem letu; ugotavlja, da je ocenjena stopnja napake pri porabi v podrazdelku 2a znašala 4,1 %; ugotavlja, da je Komisija poročala o skupnem tveganju pri plačilu za celoten razdelek 2 med 1,7 % in 2,3 %, medtem ko je za podrazdelek 2a to tveganje ocenila med 1,8 % in 2,5 %; opozarja na razliko v izračunih Komisije in Računskega sodišča;

102. pozdravlja to, da je Komisija izboljšala svojo metodologijo za ocenjevanje največjega tveganja, toda z zaskrbljenostjo ugotavlja, da v njenem modelu zagotavljanja zanesljivosti ostajajo tveganja; je zaskrbljen, ker Komisija navaja minimalno oceno stopnje napake, ki ni dokončna; se z zaskrbljenostjo seznanja z ugotovitvijo Računskega sodišča, da dokumentacijski pregledi Komisije morda ne bodo odkrili in popravili nepravilnih odhodkov ter da imajo omejeno vrednost pri potrjevanju veljavnosti preostalih skupnih stopenj napak, o katerih poročajo revizijski organi; je zaskrbljen, da ocena tveganja revizijskih organov ne vpliva vedno na to, ali so izbrani za revizije skladnosti;

103. poudarja, da so bili najpogostejši vir napak, ki jih je odkrilo Računsko sodišče, neupravičeni stroški, neupravičeni projekti in kršitve pravil notranjega trga, vključno z neupoštevanjem pravil o javnih naročilih in kršitvami pravil o državni pomoči;

104. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da rezultati revizij Računskega sodišča v zadnjih petih letih kažejo, da trenutne kontrole še ne izravnavajo dovolj velikega tveganja napak na tem področju in da to še posebej velja za organe upravljanja, katerih preverjanja so še vedno delno neučinkovita pri preprečevanju ali odkrivanju nepravilnosti pri izdatkih, ki jih prijavijo upravičenci; obžaluje, da k ocenjeni stopnji napake, ki jo je izračunalo Računsko sodišče na tem področju, največ prispeva šibko odločanje organov upravljanja, vključno z odobritvijo neupravičenih projektov ali nezakonite državne pomoči;

105. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da še vedno obstajajo pomanjkljivosti v načinu, kako revizijski organi opravljajo in dokumentirajo svoje delo; je zaskrbljen, ker je Računsko sodišče ugotovilo količinsko opredeljive napake, ki jih nacionalni revizijski organi v mnogih primerih niso odkrili pri ponovnem izvajanju revizij;

106. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 08/2022 z naslovom „Podpora ESRR za konkurenčnost MSP“ ugotovilo, da uporaba ESRR v državah članicah za izboljšanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij ni bila dovolj ciljno usmerjena; je zaskrbljen, ker ta podpora ni občutno izboljšala konkurenčnosti malih in srednjih podjetij, ki so jo prejeli, in je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da podpora samostojnim projektom omejuje potencialni učinek ESRR; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da izbirni postopki ESRR niso dovolj konkurenčni in da se večina podpore zagotavlja z nepovratnimi sredstvi, in ne s povratno pomočjo;

107. poziva Komisijo, naj v celoti opusti financiranje islamizma in organizacij, povezanih z islamizmom, pa tudi kampanj za poveličevanje ali opravičevanje hidžaba;

Priporočila

108. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in posebnih poročilih, ki se nanašajo na ta priporočila; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

109. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) nadaljuje sodelovanje s Računskim sodiščem, da bi še bolj uskladila standarde podatkov in razlago pravnih besedil;

(b) uvede obvezno in sistematično uporabo orodij IT, kot sta EDES in Arachne, za vse sklade Unije, vključno s skladi v deljenem upravljanju, ter zagotovi boljšo uporabo nove tehnologije, da se pred goljufijami in zlorabo sredstev poveča nadzor in zaščiti proračun Unije;

(c) zagotovi zaščito proračuna Unije s splošno in sistematično uporabo digitalnih in avtomatiziranih sistemov za poročanje, spremljanje in revizijo ter nujno vzpostavi integriran in interoperabilen sistem, ki bo temeljil na obstoječih orodjih in podatkovnih zbirkah, vendar ne bo omejen nanje;

(d) poroča o zgodnjih preventivnih revizijah sistemov, ki so bile opravljene na začetku programskega obdobja, da bi potrdila uspešnost kontrolnih sistemov v državah članicah, pa tudi vzpostavljenega sistema za preprečevanje nepravilnosti;

(e) sodeluje z revizijskimi organi držav članic in zagotovi, da bodo nacionalne revizije dobro zajele specifično tveganje dvojnega financiranja, zlasti financiranje iz mehanizma za okrevanje in odpornost. vztraja, da Komisija izvaja tematske revizije ali revizije skladnosti, prilagojene področjem in/ali državam članicam z visokim tveganjem;

(f) poenostavi pravila in postopke, pripravi obvezno usposabljanje in praktične informacije za prosilce, zlasti za nove prosilce, ter izboljša pomoč in smernice za mikro-, mala in srednja podjetja, odcepljena in zagonska podjetja, upravne in plačilne agencije ter vse druge zadevne deležnike, ne da bi pri tem ogrozila kakovost nadzora;

Naravni viri in okolje

110. ugotavlja, da razdelek 3 večletnega finančnega okvira „Naravni viri in okolje“ predstavlja 31,3 % ali 56,8 milijarde EUR proračuna Unije: od tega je bilo 38,3 milijarde EUR (67,3 %) porabljenih za neposredna plačila iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS), 14,6 milijarde EUR (25,7 %) za Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP), 2,5 milijarde EUR (4,5 %) za izdatke, povezane s trgom, iz EKJS, preostalih 0,9 milijarde EUR (1,6 %) za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR), 0,4 milijarde EUR (0,7 %) za program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter 0,1 milijarde EUR (0,2 %) za druga področja;

111. ugotavlja, da je bilo leto 2021 prvo leto dveletnega prehodnega obdobja skupne kmetijske politike, v katerem sta bila svežnja EKJS in EKSRP, ki sta del večletnega finančnega okvira 2021–2027, uporabljena za izvajanje skupne kmetijske politike v skladu s prehodnimi pravili, programi za razvoj podeželja za obdobje 2014–2020 pa so bili podaljšani; ugotavlja tudi, da so bile med letom prevzete obveznosti za sredstva EKJS v višini 40,7 milijarde EUR, vključena v proračun za leto 2021 v večletnem finančnem okviru 2021–2027, in da so bila ta sredstva tudi izplačana; ugotavlja, da je bilo od sredstev za prevzem obveznosti za EKSRP in NextGenerationEU za leto 2021 (17,7 milijarde EUR) v istem letu izplačanih 624 milijonov EUR, 14 milijard EUR plačil v letu 2021 pa se je nanašalo na obveznosti, prevzete v prejšnjih letih;

112. obžaluje nezadostno uporabo Evropskega sklada za pomorske zadeve in ribištvo; poudarja, da je bilo od sredstev tega sklada v višini 5,69 milijarde EUR, ki so bila na voljo v deljenem upravljanju za obdobje 2014–2020, do konca leta 2021 dodeljenih le 4,1 milijarde EUR; ugotavlja, da potencialni upravičenci omenjenega sklada verjetno ne uporabljajo zaradi težav pri vlaganju vlog za sredstva in njihovi obdelavi, zato Komisijo poziva, naj analizira razloge;

113. ugotavlja, da so države članice uvedle sisteme upravljanja in nadzora, da bi odkrile primere dvojnega financiranja, in da imajo popravne postopke, če se takšni primeri pojavijo; ugotavlja tudi, da lahko Komisija v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti pri kontrolah in postopkih državam članicam priporoči izboljšave in po potrebi izvede finančne prilagoditve za zaščito proračuna Unije;

114. ugotavlja, da je Računsko sodišče proučilo statistično reprezentativen vzorec 212 transakcij, s katerimi je zajelo celotno porabo v tem razdelku večletnega finančnega okvira; ugotavlja, da je proučilo tudi informacije o pravilnosti v letnih poročilih o dejavnostih GD AGRI in GD CLIMA, ki so bile nato vključene v letno poročilo Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, poleg tega pa je proučilo tudi izbrane sisteme v državah članicah;

115. se z zadovoljstvom seznanja, da je Računsko sodišče ugotovilo, da je stopnja napake za naravne vire blizu praga pomembnosti, in sicer 1,8 % v primerjavi z 2,0 % v prejšnjem proračunu, ter da je večina ugotovljenih napak vplivala na razvoj podeželja in transakcije tržnih ukrepov; poudarja, da je ta številka v skladu z lastnimi ocenami Komisije; ugotavlja, da je GD AGRI ocenil, da je tveganje pri plačilu (prilagojena stopnja napake) približno 1,4 % za neposredna plačila, 2,9 % za razvoj podeželja in 2,1 % za tržne ukrepe, kar je v skladu z ugotovitvami Računskega sodišča; ugotavlja, da na drugih področjih odhodkov te usklajenosti med ocenami napak Računskega sodišča in Komisije ni;

116. poudarja, da so bili najpogostejši vir napak, ki jih je ugotovilo Računsko sodišče, neupravičeni prejemniki ali odhodki, sledile so administrativne napake in neupoštevanje kmetijsko-okoljskih obveznosti; je zaskrbljen, ker je Računsko sodišče v več primerih ugotovilo, da so imeli organi držav članic in Komisija dovolj informacij, da bi lahko pred odobritvijo odhodkov napake preprečili ali odkrili in popravili; opozarja na mnenje Računskega sodišča, da bi bila ocenjena stopnja napake za to poglavje za 1,2 % nižja, če bi organi držav članic in Komisija (za neposredno upravljanje) ustrezno uporabili vse informacije, ki so jim bile na voljo; je seznanjen z njegovo oceno, da gre za administrativno napako, ker niso bile uporabljene razpoložljive informacije;

117. priznava, da je pri neposrednih plačilih, ki predstavljajo 67 % odhodkov, tveganje napak manjše; ugotavlja, da se upravljajo prek integriranega administrativnega in kontrolnega sistema (IAKS), ki vključuje identifikacijski sistem za zemljišča (LPIS); je seznanjen z mnenjem Računskega sodišča, da sta IAKS in zlasti LPIS uspešna sistema upravljanja in nadzora, s katerima se zagotavlja, da na neposredna plačila kot celoto ne vplivajo pomembne napake; je zaskrbljen zaradi ugotovitve Računskega sodišča, da imajo razvoj podeželja, tržni ukrepi in druga plačila, ki predstavljajo 33 % odhodkov, večje tveganje napak;

118. je seznanjen, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 14/2022 z naslovom „Odziv Komisije na goljufije v skupni kmetijski politiki“ ugotovilo, da se tveganja goljufij med plačilnimi shemami skupne kmetijske politike razlikujejo; pozdravlja to, da je Komisija sprejela ukrepe v zvezi s porabo sredstev za goljufije; obžaluje, da po mnenju Računskega sodišča ti ukrepi niso dovolj proaktivno obravnavali nekaterih tveganj goljufij, na primer nezakonitega prilaščanja zemljišč; poudarja, da goljufi pogosto izkoriščajo pomanjkljivosti pri pregledih držav članic in da bi morala Komisija bolje spremljati nacionalne ukrepe za boj proti goljufijam, zagotoviti konkretnejše smernice in spodbujati uporabo novih tehnologij za preprečevanje in odkrivanje goljufij; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so nekatere plačilne agencije izrazile potrebo po bolj praktičnih nasvetih Komisije;

119. obžaluje, da ukrepi Komisije za odkrivanje goljufij pri plačilih v sklopu skupne kmetijske politike in boj proti njim ne omogočajo občutnega zmanjšanja tveganj in zlorab; poziva Komisijo, naj sistematično ocenjuje uporabo plačil SKP ter vodi seznam največjih upravičencev po državah članicah in ga objavlja;

120. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 16/2022 z naslovom „Podatki v skupni kmetijski politiki“ zapisalo, da se s trenutnimi podatki in orodji le delno zagotavljajo informacije, potrebne za dobro informirano oblikovanje politik na ravni Unije; povzema njegovo ugotovitev, da ima Komisija različne pobude za boljšo uporabo obstoječih podatkov; obžaluje, da po mnenju Računskega sodišča na tem področju še vedno obstajajo ovire;

121. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 10/2022 z naslovom „S pobudo Leader in lokalnim razvojem, ki ga vodi skupnost, se spodbuja angažiranost na lokalni ravni, vendar o dodatnih koristih še ni zadostnih dokazov“ zapisalo, da lokalne akcijske skupine spodbujajo angažiranost na lokalni ravni, vendar povzročajo dodatne stroške in počasne postopke odobritve; je zaskrbljen, da dodatne koristi pobude Leader in lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, še vedno niso dokazane;

122. opozarja, kako pomembna je pravična dodelitev sredstev za skupno kmetijsko politiko, pri kateri bi bilo treba po eni strani preprečiti, da bi predvsem znani in bogati politični funkcionarji, elite in veliki konglomerati zlorabljali sredstva, po drugi strani pa se osredotočiti na aktivne kmete, ki se ukvarjajo izključno s kmetijsko dejavnostjo;

Priporočila

123. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in posebnih poročilih, ki se nanašajo nanj; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

124. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) občutno poenostavi pravila in postopke, pripravi obvezno usposabljanje in praktične informacije za prosilce, zlasti za nove prosilce, ter izboljša pomoč in smernice za mikro-, mala in srednja podjetja, odcepljena in zagonska podjetja, upravne in plačilne agencije ter vse druge zadevne deležnike, ne da bi pri tem ogrozila kakovost nadzora;

(b) bolje uporablja in spodbuja sistematično uporabo umetne inteligence in podatkov iz novih tehnologij, kot so sateliti Sentinel programa Copernicus, ki so v lasti EU, za spremljanje in nadzor pravilne uporabe vseh sredstev skupne kmetijske politike;

(c) za plačilne agencije uvede obvezno in sistematično uporabo informacijskih orodij ARACHNE in EDES, ki sta pomembni orodji za prepoznavanje projektov, upravičencev in izvajalcev, pri katerih obstaja tveganje goljufije;

(d) poskrbi za zaščito proračuna Unije s splošno in sistematično uporabo digitalnih in avtomatiziranih sistemov za poročanje, spremljanje in revizijo ter nujno vzpostavi integriran in interoperabilen sistem, ki bo med drugim temeljil na obstoječih orodjih in podatkovnih zbirkah;

(e) spremeni pravila SKP, da se prepreči izplačilo sredstev Unije, kadar je bilo zemljišče pridobljeno s silo ali če je bilo lastništvo napačno prijavljeno;

(f) zbira in objavlja podatke o največjih upravičencih SKP v državah članicah, vključno z integriranimi podatki iz drugih skladov Unije;

Migracije in upravljanje meja, varnost in obramba

125. pozdravlja oblikovanje razdelka 4 večletnega finančnega okvira „Migracije in upravljanje meja“ za programsko obdobje 2021–2027, saj je s tem poudarjen pomen povezanih vprašanj za Unijo kot celoto in zlasti za proračun Unije; ugotavlja, da je ta razdelek v letu 2021 vseboval 2,5 milijarde EUR plačil iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (1,2 milijarde EUR), Sklada za notranjo varnost – meje in vizumi (0,4 milijarde EUR) ter Agencije Evropske unije za azil, agencije Frontex in eu-LISA (0,9 milijarde EUR); ugotavlja, da se ti izdatki nanašajo predvsem na dokončanje projektov in programov iz programskega obdobja 2014–2020, ki so ostali nedokončani;

126. ugotavlja, da je razdelek 5 večletnega finančnega okvira „varnost in obramba“ vključeval plačila v višini 0,7 milijarde EUR iz Evropskega obrambnega sklada (0,2 milijarde EUR), Sklada za notranjo varnost – policija (0,2 milijarde EUR), decentraliziranih agencij (0,2 milijarde EUR) ter jedrske varnosti in razgradnje (0,1 milijarde EUR);

127. je zaskrbljen, da so pri devetih od 28 transakcij, ki jih je preučilo Računsko sodišče, obstajale napake, da je količinsko opredelilo šest napak, ki so vplivale na zneske v breme proračuna Unije, in da je ugotovilo tudi šest primerov neskladnosti s pravnimi in finančnimi določbami, ki pa niso imeli vpliva na proračun Unije;

128. ugotavlja, da je Računsko sodišče pregledalo tudi delo treh revizijskih organov držav članic, ki so revidirali letni zaključni račun Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF)/Sklada za notranjo (ISF) varnost svojih držav članic; z obžalovanjem ugotavlja, da je v njihovih poročilih ugotovilo pomanjkljivosti, povezane z revizijskim delom, opravljenim pri izbranih projektih, postopki javnega naročanja, neustreznim preizkušanjem upravičenosti odhodkov in nezadostno revizijsko sledjo ali pomanjkljivo dokumentacijo, zaradi česar niso bili odkriti neupravičeni odhodki, nezanesljivi revizijski sklepi in omejeno zagotovilo o delu revizijskih organov; ugotavlja, da je Računsko sodišče oblikovalo priporočila za reševanje ugotovljenih težav;

129. iz komisarjevih odgovorov na pisna vprašanja ugotavlja, da mikro-, mala in srednja podjetja sodelujejo pri javnih razpisih Evropskega obrambnega sklada in da predstavljajo 43 % subjektov v izbranih predlogih; ugotavlja, da Komisija prek portala za financiranje in razpise ponuja splošno tehnično podporo morebitnim upravičencem do sredstev iz tega sklada; nadalje ugotavlja, da Komisija meni, da je sodelovanje mikro-, malih in srednjih podjetij pri razpisih Evropskega obrambnega sklada lažje s poenostavljenim obračunavanjem stroškov, ki koristijo vsem udeležencem, in z organizacijo informativnih dni; meni, da za mala in srednja podjetja to morda ne bo zadostovalo zaradi težav, s katerimi se srečujejo in ki so povezane predvsem s pomanjkljivim specifičnim znanjem o financiranju Unije in upravnih zmogljivostih;

130. z zadovoljstvom ugotavlja, da je bilo v prvem letu razpisov za zbiranje predlogov ERS (2021) v končni postopek, v katerem je bilo izbranih 61 predlogov, vključenih 692 „posameznih“ subjektov iz vseh držav članic (razen Malte) in Norveške, kar kaže na visoko stopnjo udeležbe in čezmejnega sodelovanja; ugotavlja tudi, da so bili v povprečju subjekti iz približno osmih držav članic vključeni v predlog, izbran za financiranje;

Priporočila

131. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in posebnih poročilih, ki se nanašajo nanj; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

132. prav tako poziva Komisijo, naj preuči dejavnosti, ki jih uporablja skupni izvedbeni center v okviru GD za raziskave in tehnološki razvoj za sklade programa Obzorje Evropa v podporo malim in srednjim podjetjem, kot so spletni seminarji in dnevi koordinatorjev, ter kopira uspešne elemente skupnega izvedbenega centra pri pristopu tega GD k ERS, zlasti da bi malim in srednjim podjetjem zagotovili bolj specifično znanje o financiranju Unije in zmanjšali upravno breme zanje;

133. poziva Računsko sodišče, naj razmisli o vključitvi različnih razdelkov večletnega finančnega okvira v svoje letno poročilo, tako da vsakemu nameni posebno poglavje;

Sosedstvo in svet

134. pozdravlja sprejetje Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) – Globalna Evropa v letu 2021 kot glavnega instrumenta financiranja v tem razdelku večletnega finančnega okvira, katerega cilj je podpirati in spodbujati vrednote, načela in temeljne interese Unije po vsem svetu ter multilateralizem in trdnejša partnerstva z državami, ki niso članice Unije; ugotavlja, da je v instrumentu NDICI – Globalna Evropa v primerjavi z večletnim finančnim okvirom 2014–2020 prišlo do velike spremembe, saj je bilo sodelovanje z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi partnerskimi državami, ki se je prej financiralo iz evropskih razvojnih skladov, vključeno v splošni proračun Unije; obžaluje, da pri svetovnih razvojnih projektih manjka bolj celosten pristop;

135. opozarja, da je bil 16. januarja 2021 reorganiziran Generalni direktorat za razvojno sodelovanje (DG DEVCO), ki se je preoblikoval v Generalni direktorat za mednarodna partnerstva (DG INTPA); pozdravlja konsolidacijo virov na področju mednarodnih partnerstev z uvedbo instrumenta NDICI – Globalna Evropa in tudi prek pristopa Ekipa Evropa;

136. ugotavlja, da so leta 2021 plačila za „sosedstvo in svet“ znašala 10,9 milijarde EUR; ugotavlja, da so bila ta plačila izplačana z uporabo različnih instrumentov in načinov izvajanja; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče tveganje napak v tem razdelku večletnega finančnega okvira opredelilo kot „visoko“, saj so vplivale na 32 od 67 revidiranih transakcij (48 %);

137. ugotavlja, da je Računsko sodišče odkrilo 12 primerov neskladnosti s pravnimi in finančnimi določbami, ki sicer niso vplivali na proračun Unije, a kljub temu ogrožajo dobro finančno poslovodenje in lahko povzročijo neupravičenost stroškov; ugotavlja, da se ti primeri neskladnosti nanašajo na izbiro projektov in uporabo pravil o javnem naročanju ter predložitev dokazne dokumentacije za zahtevke za povračilo stroškov;

138. je seznanjen z rezultati sedme študije o stopnji preostalih napak, ki jo je leta 2021 izvedel GD NEAR, zlasti s skupno stopnjo preostalih napak, za katero je bilo ugotovljeno, da znaša 1,05 %, kar je pod pragom pomembnosti 2 %; je seznanjen z omejitvami, ki jih je Računsko sodišče ugotovilo v zvezi z metodologijo za določitev stopnje preostalih napak, zlasti s tem, da velik delež odhodkov GD NEAR ni upoštevan v vzorčni populaciji za določitev stopnje preostalih napak, kar po mnenju Računskega sodišča pomeni tveganje, da napake ostanejo neodkrite; je zlasti zaskrbljen, ker GD NEAR v letnem poročilu o dejavnostih za leto 2021 ni razkril omejitev;

139. je seznanjen z rezultati študije o stopnji preostalih napak za leto 2021, ki jo je izvedel GD INTPA in ki razlikuje stopnjo preostalih napak za sredstva iz proračuna Unije (1,45 %) in evropskih razvojnih skladov (0,91 %); pozdravlja, da GD INTPA upošteva priporočila Računskega sodišča glede revizijskih opažanj v zvezi s stopnjo preostalih napak; je seznanjen s pojasnili GD INTPA o metodologiji za določitev stopnje preostalih napak ter razlikovanjem med določitvijo stopnje preostalih napak in revizijskim delom, ki ga je opravilo Računsko sodišče, ter ugotovitvami, ki izhajajo iz tega dela; je pa zaskrbljen, da temeljna kritika Računskega sodišča glede metodologije in zlasti z njo povezanih odločitev o pridržkih ostaja;

140. obžaluje problematično in sovražno gradivo v palestinskih šolskih učbenikih in učnih pripomočkih, ki še vedno ni bilo odstranjeno; poudarja, da je izobraževanje in dostop učencev do miroljubnih in nepristranskih učbenikov bistvenega pomena, zlasti glede na vse večjo vpletenost najstnikov v teroristične napade; poudarja, da se finančna podpora Unije palestinskim oblastem na področju izobraževanja zagotovi le, če bo vsebina učbenikov usklajena s standardi Unesca, kot so 17. marca 2015 v Parizu določili ministri Unije za izobraževanje, in če se bodo črtala vsa antisemitska sklicevanja ter odstranili primeri spodbujanja sovraštva in nasilja, kot je bilo večkrat zahtevano v resolucijah, ki spremljajo sklepe o razrešnici v zvezi z izvrševanjem splošnega proračuna Evropske unije za proračunska leta 2016, 2018, 2019 in 2020; zato poziva Komisijo, naj natančno preveri, ali bodo Palestinska uprava hitro spremenila celoten učni načrt;

141. je zaskrbljen, da se na Zahodnem bregu uničujejo in zasegajo projekti, ki jih financira Unija; opozarja na stališče Sveta, ki se je zavezal, da bo zagotovil, da bo v vseh sporazumih med Izraelom in Unijo nedvoumno in izrecno navedeno, da ne veljajo za ozemlja, ki jih je leta 1967 zasedel Izrael, ter da bo še naprej učinkovito izvajal veljavno zakonodajo Unije in dvostranske dogovore, ki se uporabljajo za proizvode iz naselbin;

142. opozarja na težave pri izvajanju projekta Jordan Industry 4.0 & Digitalization Innovation Centre (InJo4.0), ki ga vodi konzorcij; poudarja, da projekt nima jasnega vodstva in uprave ter da si je vodilni konzorcijski partner prilastil pravice za njegove vire, tako da so imeli partnerji le zelo omejen dostop do projektnih virov ali pa do njih sploh niso mogli priti, zato sta se dva partnerja že odločila, da bosta projekt zapustila; poleg tega zaradi očitnega nasprotja interesov vodje projekta, ki deluje kot koordinator, in strahu pred tem, da bi njegovo podjetje s prilastitvijo vse intelektualne lastnine ustvarilo monopol, dvomi v sposobnost Komisije za upravljanje projekta; poziva Komisijo, naj opravi neodvisno revizijo, da bi dobila jasen pregled nad vprašanji, poskrbela za zakonito in pregledno izvajanje projekta ter razvila varovala za prihodnje projekte, s čimer bi se izognili temu, da bi si jih prilastilo eno samo podjetje, ter vzpostavili pregledne komunikacijske kanale za projekte v tretjih državah;

143. ugotavlja, kako pomembno je povezati pogojenost s pravno državo ter usklajenost s skupno zunanjo in varnostno politiko Unije; ponovno poudarja, da mora biti financiranje IPA III strogo povezano s temi merili in da se sredstva ne smejo izplačati državam Zahodnega Balkana, razen če so ta merila jasno izpolnjena, kot je poudarjeno v posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 01/2022 z naslovom „Podpora EU pravni državi na Zahodnem Balkanu“;

144. poudarja, da je politika razvoja in sodelovanja namenjena izkoreninjenju revščine in zmanjšanju neenakosti ter da bi morala sredstva doseči le predvidene upravičence;

Priporočila

145. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in posebnih poročilih, ki se nanašajo nanj; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

146. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) ponovno preuči izključitev kategorij odhodkov, ki jih je opredelilo Računsko sodišče, in jasno razkrije omejitve svoje metodologije za določitev stopnje preostale napake;

(b) bolje komunicira o stopnjah napake, ki jih izkazuje, v primerjavi s stopnjo napake, ki jo je izračunalo Računsko sodišče, bolje pojasni razlike, jasno navede, da se strinja s stopnjo napake Računskega sodišča, in svoje izračune predloži kot podrobnejšo analizo, v kateri so proučeni temeljni vzroki napak;

(c) poskrbi, da bodo prihodnji sporazumi o partnerstvu temeljili na načelih preglednosti, solidarnosti, skupne odgovornosti, spoštovanja človekovih pravic, pravne države in mednarodnega humanitarnega prava, konkretno z izvajanjem predhodnih ocen učinka na človekove pravice pred sodelovanjem v projektih v tretjih državah, spremljanjem skozi celotno fazo izvajanja in dajanjem rezultatov na voljo organu za podelitev razrešnice;

(d) deluje v skladu z Uredbo (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]), tako da poraba v okviru instrumenta NDICI, povezana z migracijami, okvirno znaša 10 % instrumenta; zagotovi popolno preglednost tako, da pripravi jasen pregled nad vsemi instrumenti znotraj proračuna Unije, ki se uporabljajo za financiranje sodelovanja s tretjimi državami na področju upravljanja migracij, vključno z informacijami o znesku, namenu in viru financiranja, prav tako pa naj posreduje podrobne informacije o vseh drugih morebitnih podpornih ukrepih, ki jih zagotavljajo agencije Unije, kot je Frontex, da bi lahko organ za podelitev razrešnice dejansko izvajal svojo institucionalno vlogo nadzora nad izvrševanjem proračuna Unije;

(e) da revizorjem in organu za razrešnico na voljo seznam vseh končnih upravičencev in projektov ter okrepi prizadevanja Komisije za zbiranje informacij o končnih prejemnikih sredstev Unije na ravni Komisije; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo posamezniki ali skupine, ki so povezani s terorističnimi organizacijami ali jih podpirajo, izključeni iz financiranja Unije;

([2]) Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1).

(f) poveča skladnost in trajnostnost financiranja v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa;

(g) posreduje celovit pregled porabe v okviru novega programa Global Gateway in poenostavi obstoječe instrumente, da bi prednostne naloge Unije vključili v strategijo Global Gateway;

Evropska javna uprava

147. ugotavlja, da razdelek 7 večletnega finančnega okvira (Evropska javna uprava) predstavlja 5,9 % ali 10,7 milijarde EUR proračuna Unije, kar zajema izdatke za človeške vire in pokojnine, ki so leta 2021 predstavljali približno 68 % vseh izdatkov, ter za stavbe, opremo, energijo, komunikacijo in informacijsko tehnologijo; od tega skupnega zneska je 6,3 milijarde EUR (58,5 %) porabila Komisija, preostanek pa druge institucije in organi Unije; ugotavlja, da Računsko sodišče ločeno poroča o agencijah Unije, drugih subjektih in evropskih šolah; poudarja, da njegov mandat ne zajema finančne revizije Evropske centralne banke;

148. ugotavlja, da je Računsko sodišče proučilo statistično reprezentativen vzorec 60 transakcij, s katerimi je zajelo celotno porabo v tem razdelku večletnega finančnega okvira; ugotavlja, da je med drugim proučilo informacije o pravilnosti v letnih poročilih o dejavnostih vseh institucij in organov, tudi generalnih direktoratov in uradov Evropske komisije, ki so v prvi vrsti odgovorni za upravne odhodke, te informacije pa so bile nato vključene v letno poročilo Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU;

149. je zadovoljen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da stopnja napake pri porabi za evropsko javno upravo ni bila pomembna; ugotavlja, da ni novih priporočil, naslovljenih na Komisijo;

150. pozdravlja, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 18/2022 z naslovom „Institucije EU in pandemija COVID-19“ ugotovilo, da se je v načrtih institucij za neprekinjeno poslovanje večinoma upoštevalo priznane standarde in da so bili podlaga za njihov odziv na krizo; pozdravlja, da je institucijam uspelo v veliki meri zmanjšati motnje v njihovih osnovnih dejavnostih; ugotavlja, da se je začelo ocenjevanje učinkovitosti novih načinov dela po krizi;

151. je zaskrbljen, ker je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 17/2022 z naslovom „Zunanji svetovalci v Evropski komisiji“ ugotovilo, da obstajajo velike vrzeli v okviru, s katerim se ureja sodelovanje zunanjih svetovalcev in upravičuje uporaba njihovih storitev; ugotavlja, da so bili postopki javnega naročanja upoštevani, a specifična tveganja še zmeraj niso pod ustreznim nadzorom; je zaskrbljen zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti pri upravljanju in uporabi storitev zunanjih svetovalcev; je zaskrbljen zaradi delne točnosti informacij o poslovodenju Komisije in njenega šibkega sistematičnega poročanja;

Evropske šole

152. z zadovoljstvom ugotavlja, da Računsko sodišče v končnem konsolidiranem zaključnem računu evropskih šol za leto 2021 ni odkrilo pomembnih napak; pozdravlja izboljšave, ki jih je izpostavilo v posamičnih in konsolidiranih računovodskih izkazih;

153. je zaskrbljen zaradi pomanjkljivosti, ugotovljenih v sistemih notranje kontrole centralnega urada in dveh šol, ki ju je izbralo Računsko sodišče, zlasti v zvezi s postopki zaposlovanja, javnega naročanja in plačil; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da Računsko sodišče ne more potrditi, da je bilo finančno poslovodenje šol v letu 2021 v celoti v skladu z njihovo finančno uredbo in kadrovskimi predpisi;

Priporočila

154. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in posebnih poročilih, ki se nanašajo nanj; poziva Komisijo in centralni urad evropskih šol, naj jih v okviru svojih pristojnosti nemudoma uresničita in organ za podelitev razrešnice obveščata o napredku pri izvajanju; poziva k celovitemu parlamentarnemu nadzoru nad evropskim šolskim sistemom, da bi povečali odgovornost in izboljšali upravljanje;

155. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) nadaljuje svoje delo, da bi do konca sedanjega mandata zagotovila enakost spolov na vseh ravneh upravljanja, in v poročilih posreduje podatke, razčlenjene po spolu;

(b) si še naprej prizadeva za pravično geografsko ravnovesje svojih uslužbencev na vseh ravneh, predvsem na višji vodstveni, kjer je še zmeraj opaziti precejšnje neravnovesje, hkrati pa naj izpolnjuje zahteve glede usposobljenosti in zaslug kandidatov iz kadrovskih predpisov; poudarja, da mora Komisija v skladu s členom 27 kadrovskih predpisov za uradnike tako kot vse institucije Unije zagotoviti, da so vse države članice sorazmerno zastopane;

(c) sprejme vse potrebne ukrepe, da bi še naprej vzpostavljala bolj raznoliko in vključujoče delovno okolje in kulturo, v ta namen pa naj prav tako sprejme ukrepe v korist invalidov, vključno z izboljšanjem dostopa do stavb;

(d) pripravi analizo učinkov zaposlovanja vse več pogodbenih uslužbencev, zaradi česar Parlament nenehno izraža zaskrbljenost;

(e) določi jasna pravila o pojavu vrtljivih vrat, zlasti za komisarje in nekdanje visoke uradnike, ki po prenehanju zaposlitve opravljajo nove dejavnosti, tudi v agencijah;

(f) prevzame vodilno vlogo pri zaščiti žvižgačev in utre pot enotnejši ureditvi za vse institucije, ki bo temeljila na najboljših praksah in višjih standardih;

Podpora, povezana s pandemijo covida-19

156. obžaluje, da Komisija še vedno ni pripravila izčrpnega poročila o odhodkih iz proračuna Unije, povezanih s covidom-19;

157. upošteva, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 28/2022 z naslovom „Podpora za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (instrument SURE)“ ugotovilo, da je bil instrument SURE pravočasen odziv za ublažitev tveganja brezposelnosti med pandemijo covida-19 in da je pomenil omejeno finančno tveganje za proračun Unije; pozdravlja, da se je s posojili iz instrumenta SURE pomagalo financirati nacionalne sheme za ohranjanje delovnih mest, ki so med krizo zaradi covida-19 zajezile naraščanje brezposelnosti; obžaluje, da učinka instrumenta SURE ni mogoče v celoti oceniti zaradi omejitev pri spremljanju podatkov in ker naknadna ocena ni bila opravljena; poziva Komisijo, naj občutno izboljša spremljanje podatkov in nameni prepotrebna sredstva za zanesljivo oceno rezultatov svojih programov in politik; poudarja, da se ne izvajajo naknadne ocene, zato ni mogoče načrtovati naslednjega proračuna Unije na podlagi dejstev;

158. ugotavlja, da je Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 19/2022 z naslovom „Javno naročanje cepiv proti COVID-19 v EU“ navedlo, da je Unija vzpostavila prilagojen sistem javnega naročanja za cepiva proti covidu-19; ugotavlja, da se je s pogajanji državam članicam zagotovila raznolika izbira cepiv; ugotavlja, da je Komisija podprla izvajanje pogodbe, a je imela omejen vpliv za premagovanje izzivov pri dobavi; obžaluje, da Komisija Računskemu sodišču ni predložila dodatnih informacij v zvezi z vsebino teh pogodb; poudarja, da morajo vse institucije Unije, države članice ter javni ali zasebni prejemniki sredstev Unije na uradno zahtevo Računskega sodišča v okviru tekoče revizije razkriti vse ustrezne dokumente, vključno z informacijami o predhodnih pogajanjih, ki jih vodi Komisija; opozarja na priporočilo Evropskega parlamenta iz resolucije o razrešnici za leto 2020 v zvezi z dostopom do besedilnih sporočil, izmenjanih s farmacevtskim podjetjem, v zvezi z nakupom cepiva proti covidu-19;

159. obžaluje, da Komisija še vedno ni posredovala preglednih informacij o pogajanjih s proizvajalci cepiv, zaradi česar se še vedno pojavljajo dvomi; znova pozdravlja odločitev evropske varuhinje človekovih pravic, da bo predsednico Komisije prosila za jasne in konkretne informacije o pogajanjih s proizvajalci cepiv ter za večjo preglednost v zvezi s sklenjenimi pogodbami;

160. meni, da je obžalovanja vredno, da predsednica Evropske komisije ni prišla na predstavitev s specializiranimi odbori Evropskega parlamenta, da bi dala konkretne odgovore poslancem, ki so jih neposredno izvolili evropski državljani, to pa pomeni, da državljani niso dobili informacij, ki bi si jih zaslužili;

Priporočila

161. podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in posebnih poročilih, ki se nanašajo nanj; poziva Komisijo, naj jih začne nemudoma izvajati, organ, pristojen za podelitev razrešnice, pa obvešča o napredku;

162. poleg tega poziva Komisijo, naj:

(a) izčrpno poroča o izdatkih, povezanih s covidom-19, in poročilo posreduje organu za podelitev razrešnice, prav tako pa naj predloži pogodbe o naročilu cepiv;

(b) preveri, ali proizvajalci cepiv proti covidu-19 izpolnjujejo pogoje vnaprejšnjih dogovorov o nabavi, zlasti v zvezi z oceno proizvodnih stroškov, uporabo vnaprejšnjega financiranja in, kadar je ustrezno, določbami o neprofitnosti, ter po potrebi sprejme popravljalne ukrepe in redno obvešča organ za podelitev razrešnice;

(c) se udeležuje predstavitev v Evropskem parlamentu v zvezi s pogajanji in pogodbami s proizvajalci cepiv;

POGLAVJE II

Mehanizem za okrevanje in odpornost

Splošne opombe

163. poudarja, da je izbruh pandemije covida-19 nenadoma spremenil gospodarske in socialne obete Unije, zaradi česar so bila potrebna enotna prizadevanja, na podlagi katerih je bil decembra 2020 dosežen dogovor o svežnju za okrevanje za Evropo, vključno z mehanizmom za okrevanje in odpornost, ter o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027; opozarja, da je mehanizem za okrevanje in odpornost začasen instrument za okrevanje, ki temelji na smotrnosti, kar pomeni, da so plačila vezana na zadovoljivo izpolnjevanje mejnikov in ciljev, povezanih z reformami in naložbami, vključenimi v nacionalne načrte za okrevanje in odpornost; poudarja, da se mehanizem za okrevanje in odpornost sicer financira z izdajanjem dolga, a poudarja, da uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da morajo načrti za okrevanje in odpornost doseči cilje za podnebne in digitalne odhodke ter ustrezno prispevati k področjem politike, ki so pomembna za Unijo; opozarja, da bi morali vsi nacionalni načrti učinkovito obravnavati vse ali večino izzivov, opredeljenih v evropskem semestru, zlasti priporočila za posamezne države, ki jih je sprejel Svet; poudarja dodano vrednost mehanizma za okrevanje in odpornost, ki s podporo programu reform in naložb, kot ga še ni bilo, obravnava posebne izzive, s katerimi se soočajo države članice;

164. ugotavlja, da je Komisija leta 2021 odobrila 22 nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, za katere je namenila 154 milijard EUR posojil in 291 milijard EUR nepovratnih sredstev; ugotavlja, da je vnaprej financirala posojila v skupni vrednosti 18 milijard EUR, pri čemer sta bili največji prejemnici Italija (15,9 milijarde EUR) in Grčija (1,65 milijarde EUR); opozarja, da je Svet z odobritvijo nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost državam članicam omogočil, da so prejele predhodno financiranje v višini do 13 % finančnega prispevka; ugotavlja, da je Komisija vnaprej izplačala nepovratna sredstva v skupni vrednosti 36,3 milijarde EUR, pri čemer sta bili največji prejemnici Španija (9,04 milijarde EUR) in Italija (8,95 milijarde EUR); ugotavlja, da je opravila eno plačilo v vrednosti 10,0 milijarde EUR, in sicer Španiji; ugotavlja, da je plačilo Španiji spremljal obračun predhodnega financiranja v višini 1,5 milijarde EUR od 9,04 milijarde EUR, ki jih je ta država članica prejela kot predhodno financiranje, v skladu s členom 5(3) sporazuma o financiranju med Komisijo in Kraljevino Španijo;

165. je seznanjen z dejavnostmi Komisije v zvezi z izdajo vrednostnih papirjev na mednarodnih kapitalskih trgih, ki so potrebni za financiranje mehanizma za okrevanje in odpornost, za kar je Komisija do konca leta 2021 zbrala 71,0 milijarde EUR dolgoročnega financiranja in 20 milijard EUR kratkoročnega financiranja; ugotavlja, da je bila izdana prva zelena obveznica v okviru instrumenta za okrevanje NextGenerationEU v vrednosti 12,0 milijarde EUR, zaradi katere je treba uvesti poročanje o natančni uporabi prihodkov zelenih obveznic in o učinku naložb; opozarja na vprašanja v zvezi s poročanjem o smotrnosti izvrševanja, na katera je opozorilo Računsko sodišče, ter na tveganja za ugled in finančna tveganja, ki jih to lahko prinese za zelene obveznice; meni, da so za navedene izposojene zneske nastali prvi stroški obresti, vključno z negativno obrestno mero za več kot 20 milijard EUR depozita pri ECB; ugotavlja, da je zaradi potreb po financiranju instrumenta za okrevanje NextGenerationEU v proračun Unije vneseno obrestno tveganje;

166. je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča v letnem poročilu za leto 2021 v zvezi z mehanizmom za okrevanje in odpornost ter edinim plačilom Španiji v letu 2021; ugotavlja, da je Računsko sodišče preučilo predhodno delo Komisije v zvezi z vsemi mejniki, povezanimi s tem plačilom, in ocenilo, ali je Komisija zbrala zadostne in ustrezne dokaze v podporo svoji oceni zadovoljivega izpolnjevanja mejnikov iz zahtevka za plačilo; ugotavlja, da Računsko sodišče v letu 2021 ni preučilo drugih plačil; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da Računsko sodišče ne bo moglo oceniti vseh mejnikov, povezanih s prihodnjimi plačili vsem državam članicam, kar bo vplivalo na njegove prihodnje analize; kljub temu predlaga, naj Računsko sodišče v vzorec za leto 2022 vključi mejnike in cilje za vsa plačila, izvršena v letu 2022;

167. je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da pri plačilu Španiji leta 2021 en mejnik ni bil zadovoljivo izpolnjen; z obžalovanjem ugotavlja, da te napake ni moglo količinsko opredeliti, ker je bilo treba pravočasno razviti metodologijo za količinsko opredelitev učinka (delne) nedosegljivosti mejnika ali cilja; ugotavlja, da je notranji revizor Komisije v svojem splošnem mnenju o finančnem upravljanju Komisije za leto 2021 opozoril in poudaril, da ni metodologije; obžaluje, da Komisija pred izvedbo plačil ni imela uveljavljene strožje metodologije; meni, da je malomarnost Komisije, da pred izplačilom plačil ni imela te metodologije, saj to postavlja pod vprašaj njeno ocenjevanje zadovoljivega izpolnjevanja mejnikov in ciljev; pozdravlja pa, da je Komisija po večkratnih pozivih organa za podelitev razrešnice in Računskega sodišča 21. februarja 2023 sprejela sporočilo o mehanizmu za okrevanje in odpornost, vključno z dvema prilogama, ki vsebujeta okvir za ocenjevanje mejnikov in ciljev v okviru uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter metodologijo Komisije za začasno ustavitev plačil v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost;

168. želi pohvaliti Komisijo, ki si prizadeva odpraviti težave v zvezi s pomanjkanjem metodologije za prvih 23 plačil iz mehanizma za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da bi morala metodologija Komisiji omogočiti, da določi znesek, katerega izplačevanje se začasno ustavi, če mejnik ali cilj ni zadovoljivo dosežen, pri čemer se v celoti spoštujeta načeli enakega obravnavanja in sorazmernosti; ugotavlja, da bo izračun zadržanega zneska odražal tako naravo mehanizma za okrevanje in odpornost, ki temelji na smotrnosti, kot edinstveno kombinacijo reform in naložb, pa tudi dejstvo, da vsi ukrepi ne prispevajo enako k uresničevanju ciljev nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost; vendar ugotavlja, da okvir za ocenjevanje mejnikov in ciljev ne vsebuje pojasnil, med drugim zakaj se mehanizem preverjanja in ukrepi spremljanja, kot so opisani v operativni ureditvi, ne bi smeli upoštevati pri oceni in zakaj je prag de minimis opredeljen kot „približno 5-odstotno ali manjše odstopanje“; poudarja, da je „zadovoljivo izpolnjevanje“ ustreznih mejnikov in ciljev opredeljeno z izrazi, ki niso dovolj jasni in vsebujejo subjektivne elemente, kot so „minimalno odstopanje od formalne zahteve“, „omejene in sorazmerne zamude“ in „minimalno odstopanje od zahteve po snoveh“; poziva k dodatnim pojasnilom v zvezi s tem, pa tudi k jasnemu in celovitemu pristopu pri ocenjevanju odstopanj, s čimer bi zagotovili, da bodo ta odstopanja omejena na sprejemljiv obseg; meni, da bi bilo treba metodologijo začasne ustavitve plačil dodatno izboljšati, kar zadeva naložbeno komponento, da bi ustrezne mejnike in cilje bolje povezali z dejanskimi nastalimi stroški; poudarja, da bi bilo treba stalno ocenjevati doseženi napredek, da ne bi prišlo do večje zamude pri doseganju mejnikov in ciljev;

169. ugotavlja, da metodologija za začasno ustavitev plačil ne pojasnjuje vrednosti, ki so bile izbrane kot koeficienti, vsebuje pa tudi subjektivne elemente, kot so prilagoditve popravljene vrednosti na enoto navzgor ali navzdol in izrazi, ki niso jasno opredeljeni, kot so naložbe velikega pomena ali reforme posebnega pomena; poziva k dodatnim pojasnilom;

170. je seznanjen s sklepi misije Odbora za proračunski nadzor v Španiji od 20. do 23. februarja 2023, v katerih so bile priznane težave s celovitim izvajanjem platforme za upravljanje in nadzor španskih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost, CoFFEE, zlasti v zvezi s pomanjkanjem interoperabilnosti z regionalnimi platformami in platformami Unije ter dejstvom, da sistem ni v celoti deloval; ugotavlja, da je Komisija v času, ko teh težav še ni bilo, s tem povezan mejnik španskega načrta za okrevanje ocenila kot ustrezno izpolnjen, sistem pa kot dobro delujoč; se zaveda, da je Komisija zahtevala dodatne informacije in ugotovila pomanjkljivosti v zvezi z zbiranjem informacij; priznava, da bi lahko sistem postal močan sistem notranje kontrole za centralno vlado; priporoča, naj se izboljša njegova interoperabilnost z ustreznimi sistemi na ravni Unije ter na nacionalni in regionalni ravni; poudarja, da bi bilo treba povečati preglednost, da bi lahko regije izmenjevale primere dobre prakse ter javnosti omogočile enostaven dostop do ustreznih informacij in zbirnih digitalnih podatkov s sodobnimi funkcijami iskanja;

171. ugotavlja, da služba Komisije za notranjo revizijo v letu 2021 začela revizijo v zvezi z instrumentom za okrevanje NextGenerationEU; ugotavlja, da notranji revizor po opravljenem delu v splošnem mnenju o finančnem poslovodenju Komisije za leto 2021 opozarja, da je treba nadaljevati delo na področju zasnove kontrol in izvajanja ustreznega finančnega poslovodenja ter revizijskih in kontrolnih strategij; meni, da je notranji revizor bistven element notranjega nadzora in ravnovesja v Komisiji ter da so za uspešno delovanje notranjega revizorja nujne neodvisne in objektivne informacije, pridobljene iz njegovih lastnih revizijskih dejavnosti; poudarja, da bi morala služba za notranjo revizijo v skladu z mednarodnimi standardi notranje revizije razmisliti o boljšem usklajevanju svojega dela z Računskim sodiščem kot zunanjim revizorjem;

172. opozarja na mnenje odbora CONT za Odbor za proračun ter Odbor za ekonomske in monetarne zadeve o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi mehanizma za okrevanje in odpornost; opozarja na poziv k pripravi seznama vseh končnih prejemnikov in projektov v sklopu mehanizma, ki mora biti povsem skladen z zahtevami glede varstva podatkov, ter k vodenju evidenc o gospodarskih subjektih in njihovih dejanskih lastnikih za namene revizije in nadzora; meni, da člen 22(2)(d) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določa, da morajo države članice te evidence hraniti (i) za namene revizije in nadzora ter (ii) zagotoviti primerljive informacije o uporabi sredstev; poleg tega ugotavlja, da določbe člena 22(3) zahtevajo, da se zadevni podatki, ki so na voljo Komisiji, v okviru podelitve razrešnice posredujejo organu za podelitev razrešnice; ugotavlja, da lahko te podatke zahtevajo nacionalni nadzorni, preiskovalni in revizijski organi ali – na ravni Unije – v skladu s členom 22(2)(e) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost Komisija, urad OLAF, Evropsko javno tožilstvo in Računsko sodišče; obžaluje, da ni informacij o zaščiti finančnih interesov Unije pri izplačevanju plačil;

173. pozdravlja dogovor, dosežen v medinstitucionalnih pogajanjih o uredbi RePowerEU o spremembi uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, da bodo morale do februarja 2024 vse države članice obvezno dvakrat letno objaviti 100 največjih prejemnikov pobude RePowerEU in mehanizma za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da je Komisija v smernicah, sprejetih 1. februarja 2023, države članice pozvala, naj ta seznam objavijo že aprila 2023, da bi se povečala preglednost mehanizma za okrevanje in odpornost; meni pa, da to ne nadomešča zahteve, da se revizorjem in organu za podelitev razrešnice za vsako proračunsko leto predloži seznam vseh končnih prejemnikov in projektov;

174. ugotavlja, da so službe Komisije, ki izvajajo instrument za okrevanje NextGenerationEU, kohezijski program in program razvoja podeželja, organ za podelitev razrešnice obvestile, da so se predhodno uskladile, zato da bi se izognile dvojnemu financiranju dejavnosti, do katerih bi bile lahko upravičene v teh programih; meni, da so za ugotavljanje dvojnega financiranja nujni naknadni pregledi držav članic na ravni končnih prejemnikov; ponovno poudarja pomen enotnega obveznega integriranega informacijskega in nadzornega sistema na ravni Unije, s katerim se zagotovi interoperabilnost med sistemi Unije in nacionalnimi sistemi, da se med drugim ugotovijo primeri dvojnega financiranja in zlorabe sredstev v državah članicah;

175. ugotavlja, da je pristop Komisije k spoštovanju pravil o javnem naročanju in državni pomoči pri naložbah po mehanizmu za okrevanje in odpornost odvisen od nacionalnih sistemov in da se v primeru ugotovljene neskladnosti v državah članicah uporabi postopek za ugotavljanje kršitev; meni, da se s tem ne cilja nujno na prejemnike, ki so imeli nepošteno prednost v primerih neskladnosti; priznava, da v skladu z nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost odgovornost v zvezi s tem nosijo predvsem države članice, ki morajo vzpostaviti ustrezne nadzorne sisteme in upoštevati vso ustrezno nacionalno in evropsko zakonodajo, vključno s pravili o javnih naročilih in državni pomoči; opozarja na večkratne ugotovitve Računskega sodišča, ki so razvidne iz prejšnjih poročil o razrešnici, da je delo nekaterih nacionalnih in certifikacijskih organov preveč nagnjeno k napakam in nezanesljivo; zato poudarja, da ima Komisija odgovornost, da zagotovi tudi, da so vzpostavljeni uspešni in učinkoviti sistemi notranje kontrole, ki zagotavljajo skladnost z vsemi pravili Unije in nacionalnimi pravili, med drugim zlasti s pravili o javnih naročilih in državni pomoči ter pravili za preprečevanje in odkrivanje goljufij, korupcije, nasprotij interesov in dvojnega financiranja, ter da ukrepa, kadar države članice ne ravnajo v skladu z zahtevami iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, tudi z delnimi plačili v primeru neskladnosti z javnimi naročili; v zvezi s tem pozdravlja revizijsko strategijo Komisije in začetek revizij sistemov za zaščito finančnih interesov EU leta 2022 v 16 državah članicah, pa tudi načrte, da bodo do konca leta 2023 zajete vse države članice;

176. je zaskrbljen, da lahko razlike v kakovosti kontrol in zapletenosti kontrolnih sistemov, ki jih uporabljajo države članice, povzročajo pomanjkljivosti v sistemu notranje kontrole za sredstva, ki so na voljo državam članicam v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; je zaskrbljen, ker je Računsko sodišče v mnenju št. 04/2022 o predlogu Komisije za poglavja REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ugotovilo, da ni učinkovitega mehanizma za poročanje o goljufijah, ki bi omogočal stalno spremljanje in nadzor zaščite finančnih interesov Unije v zvezi z mehanizmom za okrevanje in odpornost; je zaskrbljen zaradi ugotovitve Računskega sodišča, da državam članicam o sumih goljufij v mehanizmu za okrevanje in odpornost ni treba poročati Komisiji prek sistema za upravljanje nepravilnosti in Evropskemu javnemu tožilstvu, kot je predvideno v ustreznih uredbah; je zaskrbljen zaradi ponavljajočih se opozoril urada OLAF, EJT, Europola in drugih pristojnih organov, da bi utegnil manj uspešen sistem notranje kontrole privabiti zlorabe, goljufije in organizirani kriminal;

177. opozarja, da mora Komisija mehanizem za okrevanje in odpornost izvajati z neposrednim upravljanjem v skladu z ustreznimi pravili, sprejetimi v skladu s členom 322 PDEU, zlasti finančno uredbo in Uredbo (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]); ponovno poudarja, da je uspešnost mehanizma pogojenosti pravne države delno odvisna od informacij, ki izhajajo iz revizij in preiskav na ravni Unije, in da bi utegnil biti mehanizem, če te informacije ne bodo na voljo, manj uspešen;

178. je zaskrbljen, ker lokalne in regionalne oblasti niso v zadostni meri vključene v pripravo nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost in ker imajo le majhen vpliv na končno različico nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost; poudarja, da bi morale vse države članice pristopiti vključujoče, tudi s soupravljanjem, s čimer bi zagotovili, da bodo lokalni in regionalni organi, organizacije civilne družbe, socialni partnerji, akademski krogi ali drugi ustrezni deležniki ustrezno vključeni v oblikovanje in izvajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost; poziva, naj se v skladu z nacionalnim zakonodajnim okvirom v največji možni meri vključijo v izvajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost na podlagi jasnih, pravičnih, preglednih in nepolitiziranih načel;

179. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo države članice brez izjeme uporabljale pristop ničelne tolerance do korupcije, da bi zaščitile finančne interese Unije, vključno z močnimi predhodnimi kontrolami za preprečevanje in odkrivanje poneverb, goljufij in nasprotij interesov;

Poročanje o izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost

180. je seznanjen s poročanjem Komisije o izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost v preglednici, kot je določeno v členu 30 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da je večina dosedanjih poročil, zlasti o skupnih kazalnikih, o pričakovanih rezultatih, in ne o doseženih rezultatih; opozarja, da je na to vprašanje opozorilo tudi Računsko sodišče v posebnem poročilu št. 09/2022 o porabi sredstev za ukrepe proti podnebnim spremembam;

181. je seznanjen s preglednico mehanizma za okrevanje in odpornost, na podlagi katere Komisija poroča o napredku pri izvajanju tega mehanizma; meni, da so predstavljene informacije glede na količino, ki je na voljo, koristne; pozdravlja, da je bil priložen natančen seznam doseženih mejnikov in ciljev, ki prikazuje doseženi napredek v državah članicah in pri stebrih politike; meni pa, da bi ga bilo treba še izpiliti, da bi vključeval dodatne informacije o napredku in dejanski uspešnosti mehanizma za okrevanje in odpornost; meni, da bi bilo treba na razumljiv način predstaviti dejansko dosežen napredek pri kazalnikih, in ne le tistega, ki je bil predviden v proračunu ali pričakovan;

182. poziva Komisijo, naj pripravi posebno in podrobno preglednico za mejnike na področju pravne države, pri čemer naj upošteva reforme držav članic in v kolikšni meri so skladne z mejniki in sodno prakso Sodišča Evropske unije, prav tako pa naj pridobi tudi prispevke vseh pristojnih služb Komisije ter prispevke neodvisnih akademskih krogov in civilne družbe;

([3]) Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije (UL L 433 I , 22.12.2020, str. 1).

183. priznava, da preglednica vsebuje popolno in uporabno zbirko uradnih dokumentov, ki omogoča vpogled v najpomembnejše sporazume, dosežene z državami članicami v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost, in s tem povezane dokumente, na primer predhodno oceno Komisije v zvezi s plačili državam članicam; ugotavlja, da uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost omogoča sledenje finančnim tokovom od ravni Unije do ravni držav članic kot upravičenk mehanizma v skladu s členom 22(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, zlasti ko gre za nepovratna sredstva in posojila, dodeljena in izplačana posamezni državi članici, s čimer se zagotavlja pregled dejanskega izvajanja mehanizma na tej ravni; opominja, da s preglednico ni mogoče spremljati finančnih tokov od ravni Unije do končnih prejemnikov v državah članicah in da v zvezi s tem ne ponuja jasnega pregleda dejanskega izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost;

184. opozarja, da je v skladu s členom 4(2) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost specifični cilj mehanizma za okrevanje in odpornost državam članicam zagotoviti finančno podporo, da bi dosegle mejnike ter cilje reform in naložb, kot so določeni v njihovih načrtih za okrevanje in odpornost; se zaveda, da je z denarjem iz mehanizma za okrevanje in odpornost strogo prepovedano nadomestiti ponavljajoče se nacionalne proračunske odhodke v skladu s členom 5(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost; je pa zaskrbljen zaradi prvih znakov, da ni mogoče izključiti, da se denar iz mehanizma za okrevanje in odpornost v več državah članicah ne uporablja za nadomestitev nacionalnih odhodkov; meni, da je treba analizirati nacionalne odhodke, da bi ugotovili, v kolikšni meri so bila sredstva, ki so bila na voljo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, resnično dodatna in niso bila uporabljena za nadomestitev ponavljajočih se nacionalnih odhodkov; opozarja, da v skladu z mehanizmom za okrevanje in odpornost na tej stopnji ni na voljo informacij o tem, kaj se je zgodilo s predhodnim financiranjem, ki so ga prejele države članice in za katerega še niso nastali stroški, povezani z naložbami; poziva Komisijo, naj z ustreznimi revizijami in kontrolami potrdi dodatnost; poleg tega ugotavlja, da je Komisija pripravila smernice v zvezi z razlago dvojnega financiranja in državam članicam posredovala jasne informacije, da bi zagotovila sinergije in preprečila dvojno financiranje; ugotavlja tudi, da države članice poročajo o sredstvih, ki so jih za ukrepe v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost prejele iz drugih skladov;

185. opozarja, da je hranjenje dokumentacije, s katero se potrjujejo plačila, pomembno načelo dobrega finančnega poslovodenja; je zaskrbljen zaradi ugotovitve Računskega sodišča, da revizijska sled v primeru dveh mejnikov pri prvem zahtevku za plačilo ni zadostovala, da bi se v njej zajeli vsi elementi, ki se štejejo za pomembne v postopku ocenjevanja; opozarja zlasti na ugotovitve Računskega sodišča v zvezi z mejnikom 215 in na odgovor Komisije ter pojasnjuje, da je pozitivna ocena Komisije temeljila na analizi vsebine spletnega mesta DATAESTUR, vključno s posnetki zaslona iz oktobra in novembra 2021; ugotavlja, da je Komisija priznala, da registracija teh posnetkov zaslona ni potekala v skladu z notranjimi smernicami in da bi bilo mogoče izboljšati vodenje evidenc; opozarja na pisno vprašanje organa za podelitev razrešnice, ki je zahteval to analizo, in na odgovor Komisije, da ni v zvezi s tem opravila ne analize ne pripravila podrobnega poročila, da pa je „več uslužbencev Komisije pregledalo spletno mesto DATAESTUR in potrdilo, da je vsebovalo zahtevane informacije“; ugotavlja, da bi utegnilo biti takšno ravnanje v nasprotju z načelom dobrega finančnega poslovodenja

186. priznava, da je Komisija vzpostavila namensko informacijsko orodje, s katerim države članice poročajo o izvajanju načrtov za okrevanje in odpornost (Fenix); vendar je zaskrbljen, ker je dostop Računskega sodišča do tega sistema omejen tako glede števila oseb, ki imajo dostop, kot tudi glede samega obsega dostopa; pozdravlja, da je Komisija v aplikaciji Arachne vzpostavila funkcijo, ki omogoča, da se podatki o naložbah in ciljih iz mehanizma za okrevanje in odpornost vnašajo v orodje; poziva države članice, naj v program Arachne vnesejo popolne in celovite podatke o mehanizmu za okrevanje in odpornost;

187. ugotavlja, da se izjava o zanesljivosti Generalnega direktorata za ekonomske in finančne zadeve (GD ECFIN) za leto 2021 razlikuje od izjave o zanesljivosti vseh drugih generalnih direktoratov; ugotavlja, da se izjava nanaša na zakonitost in pravilnost z izkazi povezanih transakcij, kar je usklajeno z drugimi generalnimi direktorati; ugotavlja tudi, da je bilo dodano izvajanje člena 22(5) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost; upošteva odgovor Komisije na pisna vprašanja organa, pristojnega za podelitev razrešnice, da se „razlikuje le po obliki, ne pa tudi po ravni zagotovil“; ugotavlja tudi, da so v skladu s členom 22(5) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost in v skladu s pristopom, ki temelji na uspešnosti, države članice dolžne zaščititi finančne interese Unije; je prav tako seznanjen z odgovorom Komisije, da tako z začetno oceno vseh programov za okrevanje in odpornost kot z revizijami sistemov, ki so jih države članice vzpostavile za zaščito finančnih interesov Unije, zagotavlja, da vsaka država članica izvaja potrebne sisteme spremljanja in nadzora; poudarja, da GD ECFIN v nasprotju z izjavo

o zanesljivosti vseh drugih generalnih direktoratov ne zagotavlja skladnosti z izkazi povezanih transakcij z vsemi pravili Unije in nacionalnimi pravili na ravni končnega prejemnika ali projekta; sklepa, da mora biti izjava Komisije kot varuhinje pogodbe, zlasti glede zaščite finančnih interesov Unije in odgovornosti do davkoplačevalcev, vredna zaupanja in ne sme dopuščati nobenega dvoma, da bi se lahko Komisija z različnimi izjavami posameznih odredbodajalcev izognila svoji odgovornosti;

Razmerje med kohezijo in mehanizmom za okrevanje in odpornost

188. je seznanjen s pripombami Računskega sodišča v pregledu 01/2023 o financiranju Unije prek kohezijske politike in mehanizma za okrevanje in odpornost, v katerih je obravnavana komplementarnost obeh virov financiranja; zlasti ugotavlja, da sta Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad v obdobju 2014–2020 že zagotovila približno 10 % vseh javnih naložb v EU-27 in da bo mehanizem za okrevanje in odpornost še povečal delež javnih naložb v državah članicah, ki jih financira Unija; v zvezi s tem opozarja na ugotovitev Računskega sodišča, da je bila stopnja črpanja sredstev za Kohezijski sklad v letu 2021 izjemno nizka, kar je mogoče pojasniti s skupnim učinkom poznega sprejetja uredbe o skupnih določbah in uredb za posamezne sklade na organe upravljanja, načrtovanja programov REACT-EU in izvajanja drugih nujnih ukrepov;

189. je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da lahko v državah članicah, v katerih je delež naložb, ki jih financira Unija, že tako visok, dodatno financiranje iz mehanizma za okrevanje in odpornost dodatno poveča pritisk na sposobnost teh držav, da porabijo sredstva, ki so jim na voljo; opozarja, da se mehanizem za okrevanje in odpornost izvaja v neposrednem upravljanju, sredstva kohezijske politike pa v deljenem upravljanju, kar pomeni, da se pristojnosti organov Unije in držav članic od vira financiranja do vira financiranja razlikujejo; je zaskrbljen, da bi utegnila zaradi različnih metod izvajanja, z neposrednim upravljanjem mehanizma za okrevanje in odpornost in deljenim upravljanjem kohezijske politike, enostavnejša metoda izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost „izriniti“ bolj zapleteno financiranje iz kohezije; ugotavlja, da bo to škodovalo vključevanju lokalnih oblasti in regij, organizacij civilne družbe ter gospodarskih in socialnih partnerjev v financiranje Unije; je seznanjen s tveganjem, da nekatere države članice morda nimajo zadostnih upravnih zmogljivosti za obvladovanje bremena vzporednih upravnih sistemov; ugotavlja, da je bilo mogoče tak pritisk na upravne zmogljivosti opaziti med različnimi predstavitvami in misijami odbora CONT; je zaskrbljen tudi, da bi lahko instrument Next Generation EU v nekaterih državah članicah privedel do ponovne nacionalizacije načrtovanja, spremljanja in nadzora sredstev Unije, in sicer na ravni od Unije do vlad držav članic, morda pa tudi od regij do vlad držav članic; opozarja, da bi lahko bil mehanizem za okrevanje in odpornost v nasprotju s pozitivnim razvojem regionalnega opolnomočenja, doseženega s kohezijsko politiko v zadnjih desetletjih, in da pomanjkanje neposrednih finančnih odnosov med Komisijo in organi upravljanja slabi temeljne vidike finančnega nadzora in razrešnice;

190. je zaskrbljen zaradi zanemarljivega prispevka mehanizma za okrevanje in odpornost k čezmejnemu sodelovanju, zlasti glede na višino zadevnih sredstev Unije;

191. na podlagi delovnih dokumentov služb Komisije ugotavlja, da 20 držav članic v svojih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost predvideva čezmejne projekte, in ugotavlja, da se zneski naložb med državami članicami zelo razlikujejo; poudarja, da so načrtovane povprečne naložbe v letu 2021 znašale le približno 6 % vseh sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost, ki so bila v državah članicah dodeljena za čezmejne projekte; meni, da je bilo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost začetih premalo čezmejnih projektov, in je zaskrbljen zaradi zanemarljivega prispevka mehanizma za okrevanje in odpornost k čezmejnemu sodelovanju, zlasti glede na znesek financiranja Unije; ugotavlja, da bilo treba, če bi želeli nameniti večji poudarek čezmejnim projektom, več časa nameniti načrtovanju in vzpostaviti spodbujevalni mehanizem za države članice; poudarja, da ima mehanizem za okrevanje in odpornost pomembno vlogo pri preusmeritvi Unije k energetski neodvisnosti in pospeševanju energetskega prehoda; poudarja potrebo po neodvisni oskrbi Unije z energijo in ustreznih naložbah v čezmejna omrežja, povezovalne daljnovode in projekte vodika; pozdravlja, da je Komisija v smernicah iz januarja 2021 zainteresiranim državam članicam ponudila platformo za usklajevanje, ki bi jim pomagala pri oblikovanju čezmejnih projektov; ugotavlja, da sprememba Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([4])v zvezi

([4]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

s poglavji REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost v členu 27 uvaja merilo čezmejne ali večdržavne razsežnosti ali učinka reform in naložb; kljub temu obžaluje, da cilj 30 % čezmejnih projektov ni zavezujoč; poziva, naj se ustrezna posojila mehanizma za okrevanje in odpornost dajo na voljo državam članicam, ki želijo vlagati v čezmejne projekte, osredotočene na energetsko neodvisnost in preoblikovanje energetskega omrežja v Uniji;

192. poudarja, da bi bilo treba celoten znesek sproščenih plačil iz mehanizma za okrevanje in odpornost dati na voljo državam članicam, ki želijo vlagati v čezmejne projekte, osredotočene na energetsko neodvisnost in preoblikovanje energetskega omrežja;

Ocena nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost

193. je seznanjen z ugotovitvami Računskega sodišča v posebnem poročilu št. 21/2022 z naslovom „Ocena nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki jo je izvedla Komisija: na splošno ustrezna, vendar tveganja v zvezi z izvajanjem še vedno obstajajo“; ugotavlja, da ocena Računskega sodišča temelji na vzorcu šestih držav članic, in sicer štirih z najvišjimi dodeljenimi nepovratnimi sredstvi v absolutnem smislu in dveh z najvišjimi dodeljenimi nepovratnimi sredstvi glede na njihov bruto domači proizvod za leto 2020; pozdravlja ugotovitev Računskega sodišča, da je bila ocena nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki jo je pripravila Komisija, na splošno ustrezna glede na zapletenost postopka in časovne omejitve, čeprav so bile ugotovljene tudi številne slabosti v postopku in tveganja za uspešno izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost; pozdravlja, da je Komisija državam članicam zagotovila podporo pri pripravi načrtov za okrevanje in odpornost ter izdala smernice; ugotavlja, da je Komisija sprejela skoraj vsa priporočila Računskega sodišča;

194. je zaskrbljen, ker je Računsko sodišče ugotovilo, da obstajajo vrzeli pri obravnavi priporočil za posamezne države za leti 2019 in 2020 v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost; je seznanjen z njegovo oceno, da nacionalni načrti razmeroma majhnih držav članic ne vsebujejo vrzeli, medtem ko imajo načrti večjih držav članic resne vrzeli; je zaskrbljen, da „pogajanja“, ki jih je opazilo pri dogovarjanju o nacionalnih načrtih, vodijo v neenako obravnavo držav članic; se poleg tega sprašuje, ali bodo pomembni deli specifičnih priporočil za posamezne države, ki jih države članice tudi s finančnimi spodbudami mehanizma za okrevanje in odpornost niso sprejele, sploh kdaj izvedeni;

195. kritično gleda na dejstvo, da Komisija ni pojasnila, kako je višina obroka povezana z zneskom in obsegom temeljnih mejnikov in ciljev; je zaskrbljen, da bi lahko to odstopanje med višino plačila in številom temeljnih mejnikov in ciljev spodbudila države članice, da ne predložijo končnih zahtevkov za plačilo, ki so v nekaterih primerih odvisni od sorazmerno velikega števila mejnikov in ciljev, in tako ne dokončajo vseh reform in naložb, dogovorjenih v nacionalnih načrtih, potem ko so že prejele največji del prispevka iz mehanizma za okrevanje in odpornost;

196. opozarja na ugotovitev Računskega sodišča, da je Komisija v oceni nacionalnih načrtov, čeprav so bile v vzorcu, ki ga je preučilo Računsko sodišče, ugotovljene pomanjkljivosti, napovedim stroškov naložb iz mehanizma za okrevanje in odpornost dala oceno „B“, kar priča o morebitnih težavah s točnostjo teh zneskov; ugotavlja, da te pomanjkljivosti segajo od pomanjkanja informacij za nekatere ukrepe v fazi načrtovanja do zadevnih predpostavk, ki niso povsem verjetne za vsak posamezen ukrep; ugotavlja, da je Komisija ocenila skupne stroške nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost na podlagi meril iz Priloge V k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da je Komisija od vseh držav članice zahtevala, naj izboljšajo ocene stroškov ter predložijo dodatne dokaze in utemeljitve, dokler verodostojnost in razumnost ocene stroškov ne bosta dosegli vsaj „B“; poudarja, da posebna kombinacija naložb in reform zagotavlja, da se potrebne reforme izvedejo pravočasno, pogosteje že v prvih letih, ter da se ohranijo; poudarja, da organ za podelitev razrešnice ne more čakati vse do konca izvajanja tega mehanizma, da bi dobil jasne informacije glede pravilne uporabe sredstev Unije; poudarja, da to le povečuje tveganje, da države članice ne bodo zahtevale zadnjega obroka in tako ne bodo izvedle vseh reform in naložb, potem ko bodo prejele največji del celotne finančne podpore iz mehanizma za okrevanje in odpornost;

197. ugotavlja, da je pomembno, da bodo vsa sredstva, dodeljena državam članicam iz mehanizma za okrevanje in odpornost, prinesla reforme in naložbe, saj je le tako organ za podelitev razrešnice lahko prepričan, da so bila vsa sredstva dodeljena končnim prejemnikom ob popolnem upoštevanju načela dodatnosti; opozarja na kritiko v prejšnjih poročilih o razrešnici na račun prakse, da nekatere države članice sistematično načrtujejo preobsežne programe financiranja v deljenem upravljanju in umaknejo projekte iz skladov Unije, ko so pri njihovih s tem povezanih izdatkih odkrite nepravilnosti in/ali goljufije, s čimer se uspešno izognejo preiskavam Unije in/ali uspešnemu nadaljnjemu ukrepanju in morebitnim popravkom; obžaluje, da se breme teh nepravilnosti in morebitnih goljufij prenaša na nacionalni proračun in s tem na domače davkoplačevalce;

Opredelitev mejnikov

198. je zaskrbljen zaradi ugotovitve Računskega sodišča, da nekateri mejniki in cilji niso dovolj jasni; se strinja z njegovo zaskrbljenostjo, da ni jasnih in primerljivih opredelitev mejnikov in ciljev, to pa pomeni tveganje, da bo te mejnike in cilje težko oceniti in da zastavljeni končni cilj ni bil dosežen; poudarja, da ima Komisija zaradi tega veliko manevrskega prostora pri presoji, ali so bili nejasno opredeljeni mejniki in cilji doseženi; v zvezi s tem upošteva pripombo Računskega sodišča, da mejnik 395 v prvem zahtevku za plačilo Španije ni bil zadovoljivo izpolnjen; je zaskrbljen nad odgovorom Komisije, da element, za katerega je Računsko sodišče menilo, da ni bil izpolnjen, ni del mejnika, ampak je vsebovan v opisu ukrepa; poudarja, da je skladnost z mejniki in cilji mogoče ugotoviti le na podlagi podrobne ocene in jasnih meril, ne pa na podlagi političnih pogajanj; meni, da bi bilo treba izkušnje, pridobljene pri mehanizmu za okrevanje in odpornost, upoštevati v standardizirani metodologiji za opredelitev mejnikov in ciljev;

199. poudarja, da je skladnost z mejniki mogoče ugotoviti le na podlagi podrobne ocene ter jasnih in določenih meril, ne pa na podlagi političnih pogajanj;

200. je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da mejniki in cilji pogosto temeljijo na izhodnih in celo vhodnih kazalnikih, kar omejuje možnost merjenja smotrnosti izvrševanja ukrepov le na predstavljanje izložkov, ne pa tudi rezultatov, in navsezadnje njihovega srednjeročnega vpliva na cilje politike Unije v mehanizmu za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da imajo kazalniki učinka po definiciji daljše časovno obdobje, ki morda ni najbolj primerno glede na omejen časovni okvir za izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost;

201. je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da je Komisija pri ocenjevanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost delno izhajala iz ureditev, ki še niso bile sprejete; glede na to upošteva njegovo ugotovitev, da je Komisija vključila dodatne mejnike in cilje, ki jih je bilo treba doseči pred prvim plačilom, da bi lahko sprejela nacionalne načrte, in da je ocena prispevala k izboljšanju kakovosti mejnikov in ciljev; je zaskrbljen, da lahko pride, kadar se na začetku izvajanja nacionalnih načrtov ne vzpostavi popolnoma delujoč sistem spremljanja, do zamude pri ocenjevanju in spremljanju izpolnjevanja mejnikov in ciljev; poudarja, da sistemi spremljanja ali izvajalski organi v državah članicah, zajetih v vzorcu ob ocenjevanju, ob odobritvi nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost še niso bili v celoti vzpostavljeni, kar je omejilo tudi oceno Komisije o njihovi upravni zmogljivosti; v zvezi s tem se seznanja z ugotovitvijo Računskega sodišča, da je bila celo pri revizijskih in kontrolnih ureditvah, ki so zadnja možnost v smislu zanesljivosti informacij, podeljena ocena A, čeprav več ukrepov še ni bilo vzpostavljenih; je v zvezi s tem seznanjen z zaključkom Računskega sodišča, da oceno „A“ za vse nacionalne načrte za okrevanje in odpornost na tem področju vsaj delno pojasnjuje to, da je bilo na podlagi uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost mogoče dati le oceno „A“ (ustrezno) ali „C“ (nezadostno), pri čemer je ocena „C“ pomenila zavrnitev načrta kot celote. opozarja, da so ustrezne revizijske in kontrolne strukture pogoj za prejemanje sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost;

202. na podlagi poročil preiskovalnih novinarjev ugotavlja, da se je več držav članic pri vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost oprlo na strokovno znanje svetovalnih podjetij in da ta podjetja v zameno ponujajo pomoč potencialnim prejemnikom do finančne podpore iz mehanizma za okrevanje in odpornost v teh državah članicah;

Priporočila

203. odločno podpira priporočila Računskega sodišča v letnem poročilu in v posebnih poročilih, ki se nanašajo nanj; poziva Komisijo, naj jih nemudoma izvede in organ, pristojen za podelitev razrešnice, obvešča o napredku pri njihovem izvajanju;

204. poziva Računsko sodišče, naj:

(a) razvije uspešno metodologijo za vzorčenje mejnikov in ciljev, če se odloči ponovno ovrednotiti oceno Komisije, saj v prihodnosti ne bo imelo sredstev za preverjanje vseh mejnikov in vseh ciljev iz vseh zahtevkov za plačila; meni, da bi bilo treba s to metodologijo učinkovito opredeliti mejnike in cilje, pri katerih je večje tveganje neizpolnjevanja in/ali večji pomen pri prispevanju k splošnemu uspehu zastavljenih končnih ciljev; poziva Računsko sodišče, naj v svojo revizijo ocene mejnikov in ciljev, ki jo je opravila Komisija, vključi revizijsko sled dokumentacije o njihovem izpolnjevanju;

205. poziva Komisijo, naj:

(a) revizorjem in organu za podelitev razrešnice za vsa plačila (v letu 2021 in ves čas izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost) omogoči dostop do seznama vseh končnih prejemnikov in projektov financiranja iz tega mehanizma, Računskemu sodišču pa omogoči neomejen dostop do informacijskega orodja Fenix;

(b) stori vse potrebno za operacionalizacijo nove obveznosti držav članic, da objavijo 100 končnih prejemnikov, ki prejemajo najvišji znesek iz mehanizma za okrevanje in odpornost, in sprejme vse ustrezne ukrepe, če države članice te določbe ne izvajajo ustrezno;

(c) skupaj z državami članicami navede točno ime vseh socialnih programov in podpornih ukrepov, ki se izvajajo v državah članicah s sredstvi mehanizma za okrevanje in odpornost; zato zahteva, naj se navede delež sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost v teh programih in natančno navedejo koristi, ki so bile sorazmerno nadomeščene s sredstvi mehanizma za okrevanje in odpornost pri nacionalni zaščiti za brezposelnost, zdravje in dolgotrajno oskrbo;

(d) organu za podelitev razrešnice pojasni, kako sta bila sprejeta okvir za ocenjevanje mejnikov in ciljev iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter metodologija Komisije za določitev začasne ustavitve plačil v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost in kakšna je njuna logika, prav tako pa naj razmisli o dodatnih opredelitvah za zmanjšanje učinka subjektivnih elementov, ki jih vsebujejo;

(e) oceni, ali države članice v načrtih za okrevanje in odpornost izpolnjujejo mejnike na področju pravne države, in sicer na podlagi podrobne ocene, jasnih in fiksnih meril ter v celoti v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije, pri čemer naj ne upošteva zgolj uradnega sprejetja reformne zakonodaje, temveč tudi pravno in praktično uporabo, in ne na podlagi političnih pogajanj;

(f) uporabi preglednejši postopek imenovanja za vsa delovna mesta, zlasti vodstvena, in poveča preglednost obstoječega postopka imenovanja, ki je z vidika preglednosti in odgovornosti precej pomanjkljiv;

(g) ne odobri nobenega zahtevka za plačilo, če niso v celoti izpolnjeni vsi mejniki v zvezi s pravno državo;

(h) podpira države članice pri povečanju njihovih zmogljivosti za upravljanje vzporednih upravnih sistemov mehanizma za okrevanje in odpornost ter kohezijskega sklada ter jim pomaga zmanjšati nepotrebna upravna bremena, poenostaviti razpise in zagotoviti bolj ciljno usmerjene informacije ter tako olajšati dostop MSP in samozaposlenih do financiranja;

(i) bo skupaj z Europolom, EJT, uradom OLAF in drugimi ustreznimi akterji posebej pozoren na znake zlorabe, goljufij in organiziranega kriminala, katerih cilj so sredstva v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ter uvede poročanje o sumih goljufij v mehanizmu za okrevanje in odpornost, in sicer Komisiji prek sistema za upravljanje nepravilnosti, EJT pa v skladu z ustreznimi uredbami;

(j) jasno določi, da je treba vse projekte in ukrepe, ki se financirajo iz načrtov za okrevanje in odpornost držav članic, ki izvajajo okrepljeno sodelovanje v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2017/1939 ([5]), obravnavati kot tiste, ki se financirajo s sredstvi Unije iz mehanizma za okrevanje in odpornost in tako spadajo na področje delovanja EJT;

(k) zahteva,, zlasti glede na oceno tveganja, ki jo je notranji revizor pripravil kot podlago za načrtovanje revizije, da bi moralo biti izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost zaradi njegove inovativnosti in visokih finančnih vložkov še naprej v ospredju njegovih revizorskih načrtov;

(l) oceni postopek za izvrševanje specifičnih priporočil za posamezne države v evropskem semestru in mehanizmu za okrevanje in odpornost ter po potrebi predlaga nova orodja v ta namen, saj so bila v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost za nekatere države članice obravnavana vsa specifična priporočila, za druge (večje) države članice pa ne;

(m) v svojih sporočilih o mehanizmu za okrevanje in odpornost na splošno in natančneje o preglednici mehanizma za okrevanje in odpornost jasno razlikuje med pričakovanimi in doseženimi rezultati, da bi pravilno obveščala širšo javnost in se izognila nesporazumom;

(n) izboljša objavljanje, tudi na preglednici mehanizma za okrevanje in odpornost, zneskov, ki si jih je Unija izposodila za financiranje mehanizma za okrevanje in odpornost, obresti, nastalih pri plačilu izposojenih zneskov, ter zneskov obresti, ki so jih države članice plačale Komisiji za posojila, ki so jim bila dana na voljo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost;

(o) leta 2023 izvede analizo nacionalnih izdatkov s primerjavo izdatkov in naložb v nacionalnih proračunih pred in po tem, ko so bila državam članicam, ki so prejele največji delež podpore iz mehanizma za okrevanje in odpornost, ta sredstva dana na voljo, da se ugotovi, ali so bila res porabljena za naložbe ali pa morda za kritje ponavljajočih se nacionalnih izdatkov, pri čemer se prizna, da je bila huda gospodarska recesija po pandemiji covida-19 preprečena;

(p) organu za podelitev razrešnice poroča, kaj so države članice, ki so prejele predhodno financiranje iz mehanizma za okrevanje in odpornost, a tega financiranja še ni bilo mogoče dodeliti za naložbe, storile s prejetimi sredstvi;

(q) sprejme samo mejnike in cilje, za katere je prejela dokumentacijo, ki podpira izvajanje, in ne le izjave držav članic, prav tako pa naj zagotovi evidentiranje zadostne revizijske sledi, v kateri bodo vsi elementi, ki se štejejo za pomembne v postopku ocenjevanja mejnikov in ciljev;

(r) vzpostavi zanesljiv predhodni in naknadni okvir za preverjanje, ali se vsi mejniki in cilji dejansko izvajajo in dokumentirajo, vključno z zadostno revizijsko sledjo, v kateri se evidentira ocenjevanje mejnikov, pri čemer se posebna pozornost nameni oceni, ali je bilo upoštevano načelo, da se ne škoduje bistveno, ter utemeljijo rezultati za naložbe, ki prispevajo k zelenim in digitalnim ciljem v mehanizmu za okrevanje in odpornost;

(s) ponovno preuči formulacijo izjave o zanesljivosti Generalnega direktorata za ekonomske in finančne zadeve in razširi njen obseg tudi na skladnost ukrepov, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, s pravili Unije in nacionalnimi pravili za prihodnja leta glede na nezadovoljivo utemeljitev, ki jo je predložila, in glede na odgovornost, ki jo ima kot varuhinja pogodbe pri zaščiti finančnih interesov Unije;

(t) pozorno spremlja izpolnjevanje mejnikov in ciljev, zlasti tistih, povezanih z revizijo, spremljanjem in nadzorom;

(u) ne ocenjuje le strukture, pač pa tudi dejansko delovanje revizijskih in kontrolnih ureditev držav članic v skladu s členom 22 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, hkrati pa naj opredeli področja, ki bi jih bilo mogoče izboljšati ali povečati njihovo učinkovitost;

(v) pojasni organu za podelitev razrešnice, katero metodologijo je uporabila za določitev dogovorjenih plačilnih profilov, zlasti kako sta število in obseg temeljnih mejnikov in ciljev povezana z višino posameznih obrokov;

(w) ponovi analizo Računskega sodišča o plačilnih profilih iz njegovega posebnega poročila št. 21/2022 za vse plačilne profile vseh držav članic in organu za podelitev razrešnice poroča, kako je posamezen zahtevek za plačilo povezan s številom mejnikov in ciljev, ki jih je treba izpolniti za posamezno državo članico, ter predlaga ukrepe, da bodo do 31. avgusta 2026 izpolnjeni vsi mejniki in cilji;

([5]) Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

(x) obravnava tveganja in izzive, ki izhajajo iz vzporednega izvajanja kohezije in mehanizma za okrevanje in odpornost, zlasti glede vključevanja lokalnih, regionalnih, gospodarskih in socialnih partnerjev ter organizacij civilne družbe, zaradi česar je sredstva mehanizma morebiti lažje črpati kot kohezijska sredstva, in bolj poudari vključevanje teh udeležencev v izvajanje mehanizma, pri tem pa uporabi pristop soupravljanja, s katerim bi izboljšali tudi dopolnjevanje med mehanizmom za okrevanje in odpornost ter kohezijo;

(y) odločno spodbuja države članice, ki želijo spremeniti svoje načrte za okrevanje in odpornost, da v naložbe vključijo čezmejne projekte in na splošno bolj poudarijo resnično evropske projekte; opozarja, da bi morali čezmejni projekti obravnavati obstoječa ozka grla pri prenosu, distribuciji in shranjevanju energije ter tako zagotoviti dodano vrednost Unije; odobri samo poglavja RePowerEU držav članic, ki dodelijo vsaj 30 % sredstev projektom s čezmejno ali večdržavno razsežnostjo ali učinkom, kot je bilo dogovorjeno v pogajanjih o RePowerEU, in poroča organu za podelitev razrešnice;

(z) celotni znesek neodplačanih posojil in sproščenih plačil da na voljo zlasti za čezmejne projekte, ki se osredotočajo na energetsko zanesljivost in pospešitev energetskega prehoda; poziva Komisijo, naj spodbuja in podpira države članice pri razvoju čezmejnih projektov, zlasti na področju energetske neodvisnosti ter omogoči državam članicam, da zaprosijo za posojilo iz neporavnanih posojil in sproščenih plačil za financiranje čezmejnih projektov s poudarkom na energiji; poziva Komisijo, naj tako Parlamentu kot Svetu poroča o napredku pri izvajanju, začasno ustavljenih in sproščenih plačilih ter zahtevkih za posojila;

(aa) po potrebi okrepi revizije sistemov notranje kontrole v državah članicah (v primeru decentraliziranih metod ali metod izvajanja) in zagotovi razumno število preizkusov posameznih spisov v zvezi z oddajo javnega naročila, da se zagotovi učinkovitost sistemov notranje kontrole v praksi;

(ab) zagotovi, da bo preverjanje dvojnega financiranja vključeno v revizijske in kontrolne okvire držav članic za programe instrumenta za okrevanje NextGenerationEU, programe za razvoj podeželja in kohezijske programe ter s sistemskimi pregledi zagotovi njihovo pravilno delovanje; nadalje poziva Komisijo, naj preveri, da ne prihaja do dvojnega financiranja, in sicer naj na podlagi tveganja preverja vsa plačila končnim prejemnikom v okviru teh programov;

(ac) zagotovi zanesljivost registrov končnih prejemnikov držav članic, zlasti kar zadeva celovitost in popolnost, da se ob odkritju nepravilnosti glede končnih prejemnikov izvedejo ustrezni nadaljnji ukrepi na ravni Unije;

(ad) organu za podelitev razrešnice poroča, kaj je storila za odpravo morebitnega nasprotja interesov v državah članicah in na ravni Unije, zlasti v zvezi z najemom svetovalcev;

(ae) organu za podelitev razrešnice predloži podrobno poročilo o reformah, ki so jih države članice izvedle že pred izplačilom, in o obveznih ukrepih, ki so jih sprejele za prilagoditev nacionalnega prava novim direktivam Unije kot mejnikom ali ciljem v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost.